

تجربه کشورها در رونق مشاغل نوظهور (۲): هندوستان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۱۱/۲۶

شماره مسلسل:

۲۱۳۵۱

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

عنوان گزارش:

تجربه کشورها در رونق مشاغل نوظهور (۲): هندوستان

نوع گزارش: طرح/ لایحه □ راهبردی ■ نظارتی □ پیش نویس قانونی □

نام دفتر:

مطالعات اقتصادی (گروه مطالعات بازار کار)

تهیه و تدوین کنندگان:

فاطمه عزیزخانی، حمیدرضا جعفر صالحی، رضا بکایی

مدیر مطالعه:

فاطمه عزیزخانی

ناظر علمی:

سید مهدی بنی طباطبائی

اظهار نظر کنندگان:

محمد حسین مرادی (سرپرست گروه اقتصاد رفاه و تأمین اجتماعی دفتر مطالعات بخش عمومی)،
محمد هادی عامری شهربابی (سرپرست گروه صنعت و تجاری سازی دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن)

گرافیک و صفحه آرایی:

منیره حاجی محمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. مشاغل نوظهور

۲. هندوستان

۳. تجربه کشورها

تاریخ شروع مطالعه:

۱۴۰۴/۰۲/۱۵

۷	چکیده.....
۸	خلاصه مدیریتی.....
۹	۱. مقدمه.....
۱۲	۲. عوامل مؤثر بر رشد مشاغل نوظهور در هندوستان.....
۱۳	۲-۱. اثر رشد اقتصادی.....
۱۴	۲-۲. نقش صنایع مختلف.....
۱۴	۲-۳. نقش فناوری.....
۱۶	۲-۴. زیرساخت‌ها.....
۱۹	۲-۵. سیاست‌های دولت.....
۲۱	۲-۶. سرمایه‌گذاری خارجی.....
۲۲	۲-۷. کسب‌وکارهای نوپا.....
۲۴	۲-۸. هوش مصنوعی و اتوماسیون.....
۲۷	۳. چالش‌های دولت هند در مواجهه با مشاغل نوظهور.....
۲۷	۳-۱. ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور.....
۲۸	۳-۲. بیمه و بازنشستگی در مشاغل نوظهور.....
۲۸	۳-۳. هزینه‌های استخدام و اخراج در مشاغل نوظهور.....
۲۹	۳-۴. مهارت‌های لازم برای ورود به مشاغل نوظهور.....
۳۱	۴. سیاست‌ها و اقدام‌های دولت هند برای رونق مشاغل نوظهور.....
۳۱	۴-۱. سیاستگذاری برای ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور.....
۳۳	۴-۲. سیاست‌های تضمین امنیت شغلی، بیمه و بازنشستگی.....
۳۴	۴-۳. برنامه‌های آموزشی و مهارت‌افزایی.....
۳۵	۴-۴. اصلاحات قانون کار و قوانین استخدام.....
۳۵	۴-۵. حمایت از کارآفرینی و کسب‌وکارهای کوچک.....
۳۵	۴-۶. تسهیلات مالیاتی و مشوق‌های سرمایه‌گذاری.....
۳۵	۴-۷. حمایت از کارکنان قراردادی و گیگ‌ورکرها.....
۳۶	۴-۸. توسعه زیرساخت‌های دیجیتال.....
۳۶	۴-۹. حمایت از تحقیقات و توسعه.....
۳۶	۴-۱۰. حمایت از زنان در مشاغل نوظهور.....
۳۶	۴-۱۱. حمایت از کارکنان در دوران همه‌گیری کرونا.....
۳۶	۴-۱۲. توسعه بخش انرژی‌های تجدیدپذیر.....
۳۷	۵. کشورهای موفق جنوب شرق آسیا در مشاغل نوظهور.....
۳۷	۵-۱. سنگاپور: توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و آموزش مهارت‌های نوین.....
۳۷	۵-۲. ویتنام: تشویق سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه صنعت فناوری.....
۳۷	۵-۳. اندونزی: دیجیتالی‌سازی خدمات دولتی و حمایت از استارت‌آپ‌ها.....
۳۸	۵-۴. مالزی: توسعه اقتصاد دیجیتال و انرژی‌های تجدیدپذیر.....
۳۸	۵-۵. تایلند: تقویت گردشگری دیجیتال و اقتصاد گیگ.....
۳۸	۵-۶. فیلیپین: توسعه صنعت BPO و فناوری مالی.....
۳۸	۵-۷. برونئی: توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و فناوری‌های نوین.....
۳۹	۵-۸. لائوس و کامبوج: توسعه زیرساخت‌ها و جذب سرمایه‌گذاری خارجی.....
۳۹	۶. جمع‌بندی.....
۴۱	۷. منابع و مآخذ.....

فهرست اشکال

- شکل ۱. نمودار تقاضا برای گذراندن دوره‌های هوش مصنوعی در سایت کورسرا ۱۰
- شکل ۲. نمودار پیش‌بینی تحولات شغلی دنیا در بازه زمانی پنج‌ساله منتهی به سال ۲۰۳۰ ۱۱
- شکل ۳. نمودار سهم اشتغال در بخش‌های مختلف ۱۳
- شکل ۴. نمودار تعداد محققان تحقیق و توسعه ۱۵
- شکل ۵. نمودار نرخ مشارکت افراد با تحصیلات عالی ۱۶
- شکل ۶. نمودار مقدار صادرات با فناوری‌های متوسط و پیشرفته ۱۷
- شکل ۷. نمودار درصدی از جمعیت که از اینترنت استفاده می‌کنند ۱۸
- شکل ۸. نمودار درخواست‌های ثبت اختراع ۲۰
- شکل ۹. نمودار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ۲۱
- شکل ۱۰. نمودار تعداد کسب‌وکارهای جدید ثبت شده ۲۳
- شکل ۱۱. نمودار مقدار صادرات فناوری پیشرفته و متوسط از کل صادرات تولیدی ۲۴
- شکل ۱۲. نمودار مقدار صادرات خدمات ۲۵
- شکل ۱۳. نمودار درصد صادرات رایانه و خدمات مربوط به آن از کل صادرات خدمات ۲۶
- شکل ۱۴. نمودار نرخ باسوادی افراد بالای ۱۵ سال ۲۹

تجربه کشورها در رونق مشاغل نوظهور (۲): هندوستان

Doi: [10.22034/mrc.report.21351](https://doi.org/10.22034/mrc.report.21351)

چکیده

بررسی روند تاریخی شکل‌گیری و توسعه مشاغل نوظهور در هند نشان می‌دهد که رشد بخش خدمات و فناوری اطلاعات، سیاست‌های حمایتی دولت، فراهم‌سازی زیرساخت‌ها در ایجاد فناوری و سرمایه‌گذاری در آموزش، سرمایه‌گذاری خارجی، واردات فناوری‌های نوین، گسترش تجارت الکترونیک، هوش مصنوعی و اتوماسیون و کسب و کارهای نوپا از مهم‌ترین عوامل در رشد و رونق مشاغل نوظهور بوده است. با این حال، این تحولات چالش‌هایی را نیز به همراه داشته است از جمله چالش‌هایی نظیر به هم ریختن تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور، چالش‌های مربوط به بیمه، بازنشستگی و استخدام و اخراج در مشاغل نوظهور و همچنین مهارت‌های مورد نیاز در بخش مشاغل نوظهور (مهارت‌های فنی، تحلیلی، نرم‌افزاری، زبانی و تخصصی) اشاره داشت. اما دولت هند با درک اهمیت این تحولات، رویکردی ترکیبی و چند جانبه در جهت رونق مشاغل نوظهور و رفع چالش‌ها برداشته است از جمله: سیاست‌های حمایتی در جهت تقویت هم‌زمان بخش سنتی و نوظهور، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، تقویت تعاملات بین‌المللی و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، افزایش تعامل با بخش خصوصی، تقویت آموزش و مهارت‌های مورد نیاز، تقویت حضور زنان در مشاغل سنتی و نوظهور و اصلاح و تدوین قوانین جدید. لذا با توجه به تجربه‌های موفق کشور هند در زمینه مشاغل نوظهور، ایران می‌تواند از این الگوها برای توسعه اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید استفاده کند از جمله توسعه زیرساخت‌های دیجیتال، آموزش مهارت‌های لازم، حمایت از استارت‌آپ‌ها، تسهیلات مالیاتی و جذب سرمایه‌گذاری، اصلاح قوانین و استفاده از مشارکت بخش خصوصی.

بیان / شرح مسئله

کشور هند به‌عنوان یکی از کشورهای موفق در رونق و توسعه مشاغل نوظهور است بنابراین استفاده از تجارب این کشور می‌تواند الگوی مناسب برای ایران در این خصوص باشد.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

بررسی روند تاریخی شکل‌گیری و توسعه مشاغل نوظهور در هند نشان می‌دهد که رشد بخش خدمات و فناوری اطلاعات، سیاست‌های حمایتی دولت، فراهم‌سازی زیرساخت‌ها در ایجاد فناوری و سرمایه‌گذاری در آموزش، سرمایه‌گذاری خارجی، واردات فناوری‌های نوین، گسترش تجارت الکترونیک، هوش مصنوعی و اتوماسیون و کسب‌وکارهای نوپا از مهم‌ترین عوامل در رشد و رونق مشاغل نوظهور بوده است. با این حال، این تحولات چالش‌هایی را نیز به همراه داشته است از جمله چالش‌هایی نظیر به هم ریختن تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور، چالش‌های مربوط به بیمه، بازنشستگی و استخدام و اخراج در مشاغل نوظهور و همچنین مهارت‌های مورد نیاز در بخش مشاغل نوظهور (مهارت‌های فنی، تحلیلی، نرم‌افزاری، زبانی و تخصصی) اشاره داشت. دولت هند با درک اهمیت این تحولات، سیاست‌ها و برنامه‌هایی را برای حمایت از این مشاغل و رفع چالش‌های مذکور انجام داده است از جمله این موارد: برنامه‌ها و اقدام‌هایی در جهت اعطای تسهیلات مالی، سرمایه‌گذاری و برنامه آموزشی مشترک با بخش خصوصی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، کاهش موانع بوروکراتیک و ارائه مشوق‌های مالیاتی، گسترش زیرساخت‌های دیجیتال، گسترش دسترسی به اینترنت پرسرعت در مناطق روستایی و دورافتاده، آموزش مهارت‌های متناسب با نیازهای بازار کار، حمایت از استارت‌آپ‌ها و کارآفرینی جوانان، سیاست‌های جدید برای بیمه و بازنشستگی، اصلاح قوانین کار، تعریف قوانین جدید (قانون دستمزد، قانون امنیت اجتماعی، قانون روابط صنعتی و قانون ایمنی، سلامت و شرایط کار)، برنامه‌های آموزشی و آموزش مهارت‌های دیجیتال و فنی به جوانان، آموزش مهارت‌های متناسب با نیازهای بازار کار برای زنان و جوانان را می‌توان معرفی کرد.

پیشنهاد راهکار تقنینی، نظارتی یا سیاستی

دولت هند رویکردی ترکیبی و چندجانبه در جهت رونق مشاغل نوظهور و رفع چالش‌ها برداشته است و با توجه به تجربه‌های موفق کشور هند در زمینه مشاغل نوظهور، ایران می‌تواند از این الگوها برای توسعه اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید استفاده کند از جمله این توصیه‌ها: توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و دسترسی به فناوری، آموزش مهارت‌های دیجیتال و فنی به نیروی کار، حمایت از استارت‌آپ‌ها و کارآفرینی، تسهیلات مالیاتی و جذب سرمایه‌گذاری و اصلاح قوانین در حمایت از کارکنان قراردادی و گیگ‌ورکرها و استفاده از مشارکت بخش خصوصی.

۱. مقدمه

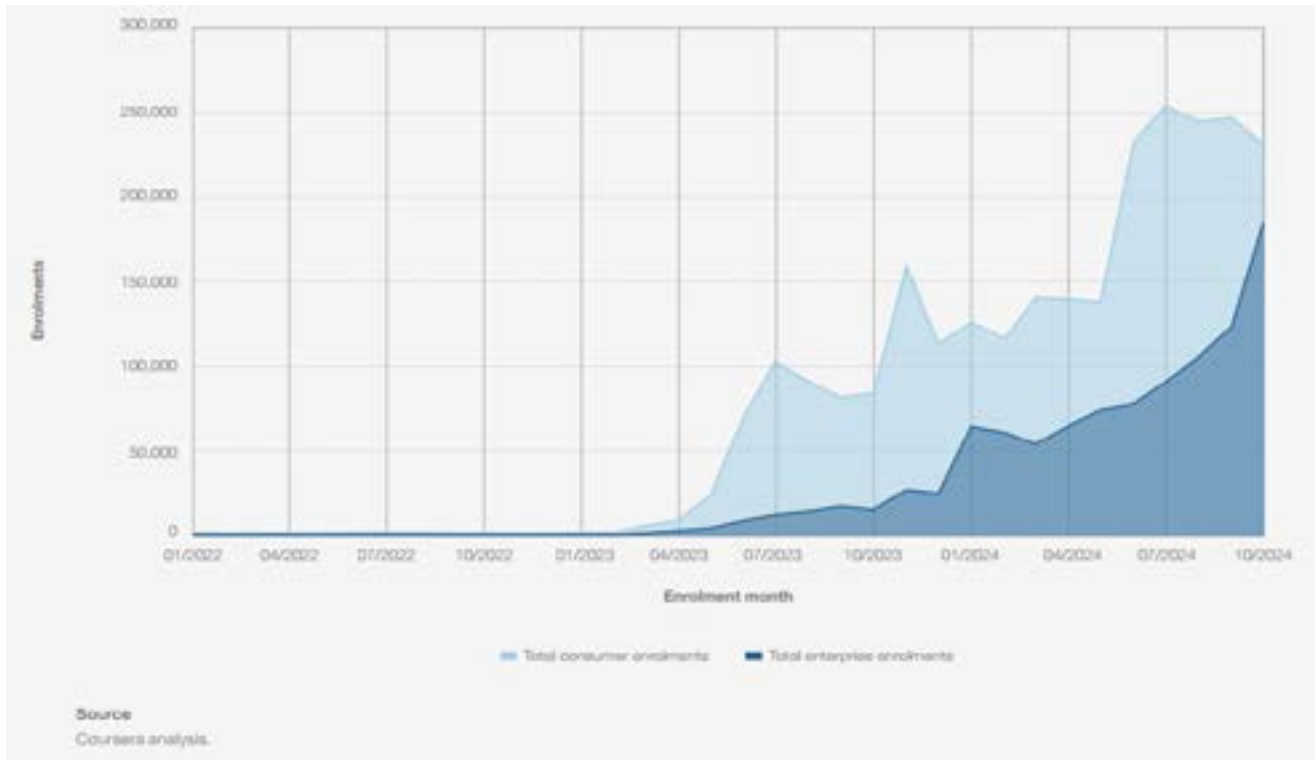
در حال حاضر اقتصاد جهانی در حال تجربه یک تغییر و تحول بزرگ است که شاید بی‌راه نباشد که واژه انقلاب را برای آن به کار برد. این تغییرهای بزرگ به وسیله پیشرفت‌های تکنولوژیک، تغییر پویایی‌های ژئوپلیتیک و دگرگونی نیازهای اجتماعی در حال وقوع است. همان‌طور که صنایع سنتی واقعیت‌های جدید را می‌پذیرند، مشاغل نوظهور نیز به‌عنوان پایه‌ای برای رشد اقتصادی و نوآوری به‌شمار می‌آیند.

پیش‌بینی می‌شود که اقتصاد جهانی در طی سال ۲۰۲۵ با رشد متوسط ۲٫۷ درصد تا ۳٫۲ درصد مواجه باشد که حاکی از رشد ضعیف است. این رشد به وسیله سطوح بالای بدهی، سرمایه‌گذاری ضعیف و رشد بهره‌وری ضعیف شناخته می‌شود. کشورهای در حال توسعه که چیزی حدود ۶۰ درصد از رشد جهانی را تشکیل می‌دهند، با ضعیف‌ترین نرخ رشد از سال ۲۰۰۰ میلادی روبه‌رو هستند که از نرخ رشد ۵٫۹ درصد در سال‌های دهه ۲۰۰۰ به نرخ رشد ۳٫۵ درصد در سال‌های ۲۰۲۰ رسیده‌اند. اصلی‌ترین چالش‌هایی که اقتصاد جهانی با آن روبه‌روست، بدهی بالا، تنش‌های ژئوپلیتیک و تغییر اقلیم است.

در مقابل این چالش‌ها، فرصت‌هایی نیز وجود دارند. گذر از انرژی‌های فسیلی و تمایل به انرژی پاک، تقاضا برای مواد معدنی حیاتی چون نیکل و کبالت را افزایش داده که به گشایش راه‌های جدید برای کشورهای در حال توسعه‌ای که از معادن این منابع سرشارند منجر می‌شود. همچنین پیشرفت‌های هوش مصنوعی و انرژی‌های تجدیدپذیر، صنایع را شکلی نوبخشیده و تقاضا برای تخصص‌های جدید را افزوده است. براساس داده‌های سازمان بین‌المللی کار و پرسش‌نامه مجمع جهانی اقتصاد، در طول ۵ سال آینده ۱۷۰ میلیون شغل جدید ایجاد می‌شوند، در مقابل ۹۲ میلیون شغل از بین می‌روند. به‌صورت خالص ۷ درصد رشد در ایجاد شغل‌های جدید صورت می‌گیرد.

مشاغل نوظهور در دوران کنونی به‌دسته‌ای از مشاغل گفته می‌شود که با توجه به تغییرهای ساختاری عمده در تکنولوژی، محیط زیست و جامعه به وجود آمده و در زمانی اندک مسلط شده‌اند. این دسته از مشاغل عموماً در بخش‌هایی چون تکنولوژی، پایداری، سلامت و تولیدات صنعتی پیشرفته رواج یافته‌اند. پیشرفت سریع اتوماسیون و هوش مصنوعی تقاضای موقعیت‌های شغلی چون دانشمندان داده، مهندسان هوش مصنوعی و متخصصان امنیت مجازی را افزایش داده است. براساس گزارش مجمع جهانی اقتصاد، تا سال ۲۰۲۵ چیزی حدود ۹۷ میلیون موقعیت شغلی جدید در حوزه هوش مصنوعی و یادگیری ماشینی ایجاد می‌شود. همچنین براساس داده‌های وبسایت Coursera تقاضا برای گذراندن دوره‌های هوش مصنوعی در این سایت از سال ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۴ روند رو به رشدی داشته است.

شکل ۱. نمودار تقاضا برای گذراندن دوره‌های هوش مصنوعی در سایت کورسرا

توضیح: تقاضا برای گذراندن دوره‌ها در سایت کورسرا که در محور عمودی تعداد دوره گذرانده شده را نسبت به زمان در محور افقی نشان می‌دهد.

Source: www.Courseraanalysis.com.

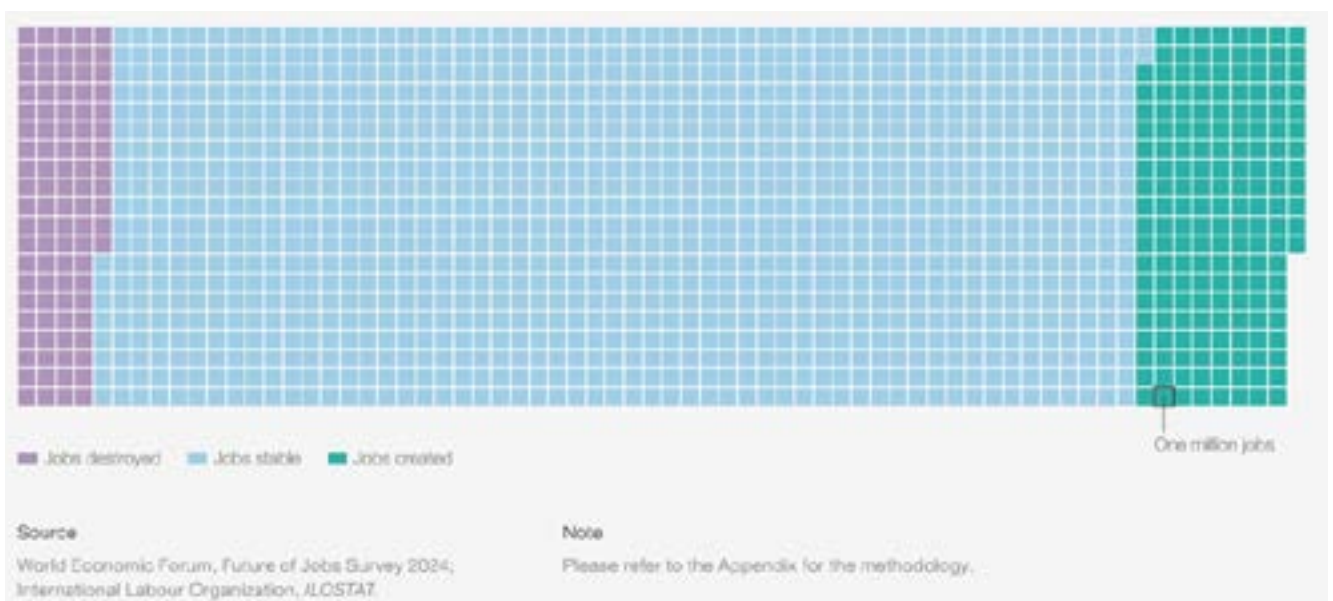
با توجه به تحقیقات گسترده انجام شده در ۵۵ اقتصاد دنیا، افزایش گسترده دسترسی به دنیای دیجیتال اصلی‌ترین روند ۵ سال آینده تا سال ۲۰۳۰ خواهد بود؛ به طوری که حداقل ۴۲ درصد از کسب و کارها را متحول خواهد کرد. ۸۶ درصد از کارکنان صنعت هوش مصنوعی و پردازش اطلاعات، ۵۸ درصد رباتیک و اتوماسیون و ۴۱ درصد از تولید، نگهداری و پخش انرژی انتظار دارند که تا سال ۲۰۳۰ تغییرهای تکنولوژی، چهره کسب و کارشان را تغییر جدی دهد. انتظار می‌رود این روندها بر مشاغل نیز اثر جدی بگذارد. بعضی از مشاغل از بین می‌روند و بعضی دیگر جایگزین می‌شوند که در نهایت تقاضا برای مهارت‌های مرتبط با تکنولوژی شامل: هوش مصنوعی و داده‌های بزرگ، شبکه‌ها و امنیت سایبری و سواد تکنولوژیک تا سال ۲۰۳۰ افزایش می‌یابد [۱].

حوزه مهم دیگری که تحت تأثیر شکل‌گیری مشاغل جدید قرار دارد، اقتصاد سبز است. تمایل جهانی به پایداری در نهایت به ایجاد مشاغل جدید در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر، مهندسی محیط‌زیست و کشاورزی پایدار منجر می‌شود. صندوق بین‌المللی پول تأکید می‌کند که گذر از انرژی فسیلی به پاک، می‌تواند فرصت‌های بسیاری در کشورهای در حال توسعه که در زمینه منابع اولیه معدنی غنی هستند، به وجود آورد. تقاضای روزافزون برای مشاغلی چون مهندسی انرژی‌های تجدیدپذیر، مهندسی محیط‌زیست، متخصص خودروهای برقی و خودران جزو ۱۵ شغل با رشد سریع تا سال ۲۰۳۰ هستند.

همچنین پیری جمعیت در جهان و پیشرفت‌های حوزه بیوتکنولوژی تقاضا را برای متخصصان سلامت، بیوتک و ژنتیک افزایش می‌دهد. از دیگر حوزه‌های تحت تأثیر اقتصاد خلاق و اقتصاد گیگ است که با وجود گسترش پلتفرم‌های دیجیتال، فرصت‌های بسیاری در زمینه بازاریابی دیجیتال، مشاغل آزاد کاری و ایجاد محتوا به وجود آمده است.

آینده مشاغل نوظهور با آینده اقتصاد جهانی گره خورده است. با وجود فرصت‌هایی که این حوزه‌ها ایجاد می‌کنند از وجود چالش‌ها نباید غافل شد. شکاف مهارتی، نابرابری اقتصادی و عدم قطعیت سیاست‌ها بخشی از این چالش‌ها هستند. کارگران با فقدان مهارت در شغل‌های جدیدی که ایجاد شده‌اند مواجه می‌شوند که لزوم سرمایه‌گذاری و یادگیری در این حوزه‌ها را پررنگ می‌کند. به‌طور متوسط، حدود دو پنجم (۳۹ درصد) کارگران انتظار دارند در دوره ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰ مجموعه توانایی‌های مهارتی‌شان بدون کاربرد شود. همچنین عموماً کشورهای با درآمد کم از گسترش بخش‌های با ارزش‌تر جا می‌مانند و در نتیجه نابرابری میان کشورهای افزایش می‌یابد. همچنین پویایی‌های ژئوپلیتیک بر افزایش عدم قطعیت سیاست‌ها و در نتیجه اثر بخشی سیاست‌گذاری اثر منفی می‌گذارد.

شکل ۲. نمودار پیش‌بینی تحولات شغلی دنیا در بازه زمانی پنج‌ساله منتهی به سال ۲۰۳۰

مأخذ: گزارش سال ۲۰۲۵ مجمع جهانی اقتصاد.

اقتصاد جهانی چهارراهی است که مشاغل نوظهور راهی به‌سوی رشد پایدار و نوآوری را نشان می‌دهند. با افزایش سرمایه‌گذاری‌های استراتژیک در آموزش، زیرساخت‌ها و تکنولوژی می‌توان به ارزش‌های بخش‌های نوظهور دست یافت. همچنین با افزایش همکاری جهانی و فائق آمدن بر موانع ساختاری می‌توان بر ساختن آینده‌ای با اقتصادی مقاوم‌تر تمرکز کرد.

هدف اصلی این تحقیق بررسی چالش‌ها و فرصت‌های ناشی از ظهور مشاغل نوظهور و ارائه راهکارهای سیاستی، قانونی و آموزشی برای مدیریت بهتر این مشاغل است. با توجه به شکاف‌های موجود در ادبیات علمی و تجربه‌های عملی، این تحقیق به دنبال پر کردن این خلأ و ارائه دیدگاه‌های جدیدی در این زمینه است.

مطالعات گذشته که در مجلات معتبری^۱ منتشر شده‌اند، به جنبه‌های مختلفی از ظهور فناوری‌های جدید و تأثیرات آنها بر بازار کار پرداخته‌اند، اما اغلب کمتر به بررسی جامع چالش‌های حقوقی، بیمه‌ای، استخدامی و اجتماعی مرتبط با مشاغل نوظهور پرداخته‌اند. این شکاف در مطالعات قبلی نشان‌دهنده نیاز به تحقیقی جامع و چند جانبه است که نه تنها به تحلیل آمار و ارقام بپردازد، بلکه با استفاده از رویکردهای تطبیقی و بررسی موارد واقعی، راهکارهایی عملی را پیشنهاد دهد.

۱. نظیر مجله چشم‌اندازهای اقتصادی.

ضرورت تحقیق در این حوزه برای ایران از چند جهت قابل استناد است:

- **رقابت جهانی و اقتصاد دانش بنیان:** با توجه به روند جهانی به سمت اقتصاد دانش بنیان و استفاده گسترده از فناوری‌های نوین، ایران نیز باید با پذیرش مشاغل نوظهور همگام شود. این امر می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی، بهبود توانمندی‌های صنعتی و ایجاد بازار کار پویا کمک کند. سازمان‌هایی چون سازمان توسعه و همکاری اقتصادی^۱ و مؤسسه جهانی مکنزی^۲ تأکید دارند که کشورهایی که در توسعه مشاغل نوظهور سرمایه‌گذاری می‌کنند، در بلندمدت از مزیت رقابتی برخوردار می‌شوند.
 - **کاهش بیکاری و توسعه مهارت‌ها:** با ظهور مشاغل نوظهور، فرصت‌های شغلی متنوعی خلق می‌شود که می‌تواند به کاهش نرخ بیکاری به خصوص در میان جوانان کمک کند. همچنین، این مشاغل نیازمند نیروی کار ماهر و متخصص هستند که با توسعه آموزش‌های فناوری محور و ارتقای مهارت‌ها، می‌توان به شکاف مهارتی موجود در ایران پرداخت. گزارش‌های نشان می‌دهند که سرمایه‌گذاری در آموزش و توسعه مهارت‌ها در زمینه‌های دیجیتال می‌تواند بهره‌وری را افزایش داده و اقتصاد کشور را متحول کند.
 - **نوآوری و تنوع بخشی به اقتصاد:** اقتصاد ایران طی سال‌های اخیر با چالش‌هایی نظیر تحریم‌ها و وابستگی زیاد به نفت مواجه بوده است. مشاغل نوظهور زمینه‌ای را برای تنوع بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به منابع انرژی فراهم می‌کنند. با بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال و مدل‌های کسب و کار جدید، می‌توان بخش‌های اقتصادی جدیدی ایجاد کرد که به پایداری اقتصادی کمک کند.
 - **هم‌سویی با اهداف توسعه پایدار:** مشاغل نوظهور می‌توانند در تحقق اهداف توسعه پایدار^۳ نقش مؤثری داشته باشند، چرا که این مشاغل معمولاً با محوریت حفظ محیط زیست، بهبود کیفیت زندگی و افزایش شمولیت اجتماعی طراحی می‌شوند. سرمایه‌گذاری در این مشاغل به ایران کمک می‌کند تا با استانداردهای بین‌المللی هم‌راستا شود و در جهت توسعه پایدار گام بردارد.
- برای مواجهه درست و استفاده بهینه از پیدایش مشاغل نوظهور در ایران باید شواهدی از تجربه سایر کشورها در این خصوص به دست بیاوریم. بر این اساس مرکز پژوهش‌های مجلس بر آن است تا در مجموعه‌ای از مطالعات، تجربه کشورهای مختلف را در حوزه مشاغل نوظهور بررسی و تحلیل کند. این گزارش دومین گزارش از مجموعه گزارش‌های مروری بر تجربه کشورهای در پیدایش مشاغل نوظهور است که در آن تجربه کشور هند بررسی و تحلیل می‌شود.
- این گزارش در چند بخش اصلی تقسیم شده است که هر بخش به جنبه‌ای خاص از مشاغل نوظهور و چالش‌های مربوط به آنها می‌پردازد. در ابتدا عوامل مؤثر بر رشد مشاغل نوظهور در هند بحث و بررسی می‌شود سپس چالش‌های رشد و رونق این مشاغل در هند بیان می‌شود و در ادامه اقدام‌های دولت در رفع این چالش‌ها تبیین می‌شود. در بخش پایانی تجربه چند کشورهایی موفق جنوب شرق آسیا در مشاغل نوظهور ارائه می‌شود و در نهایت جمع‌بندی و توصیه سیاستی ارائه شده است.

۲. عوامل مؤثر بر رشد مشاغل نوظهور در هندوستان

بررسی روند تاریخی شکل‌گیری و توسعه مشاغل نوظهور در هند نشان می‌دهد که رشد بخش خدمات و فناوری اطلاعات، سیاست‌های حمایتی دولت، فراهم‌سازی زیرساخت‌ها در ایجاد فناوری و سرمایه‌گذاری در آموزش، سرمایه‌گذاری خارجی، واردات فناوری‌های نوین، گسترش تجارت الکترونیک، هوش مصنوعی و اتوماسیون و کسب و کارهای نوپا از مهم‌ترین عوامل در رشد و رونق مشاغل نوظهور بوده است.

1. OECD
2. McKinsey Global Institute
3. SDGs

۲-۱. اثر رشد اقتصادی

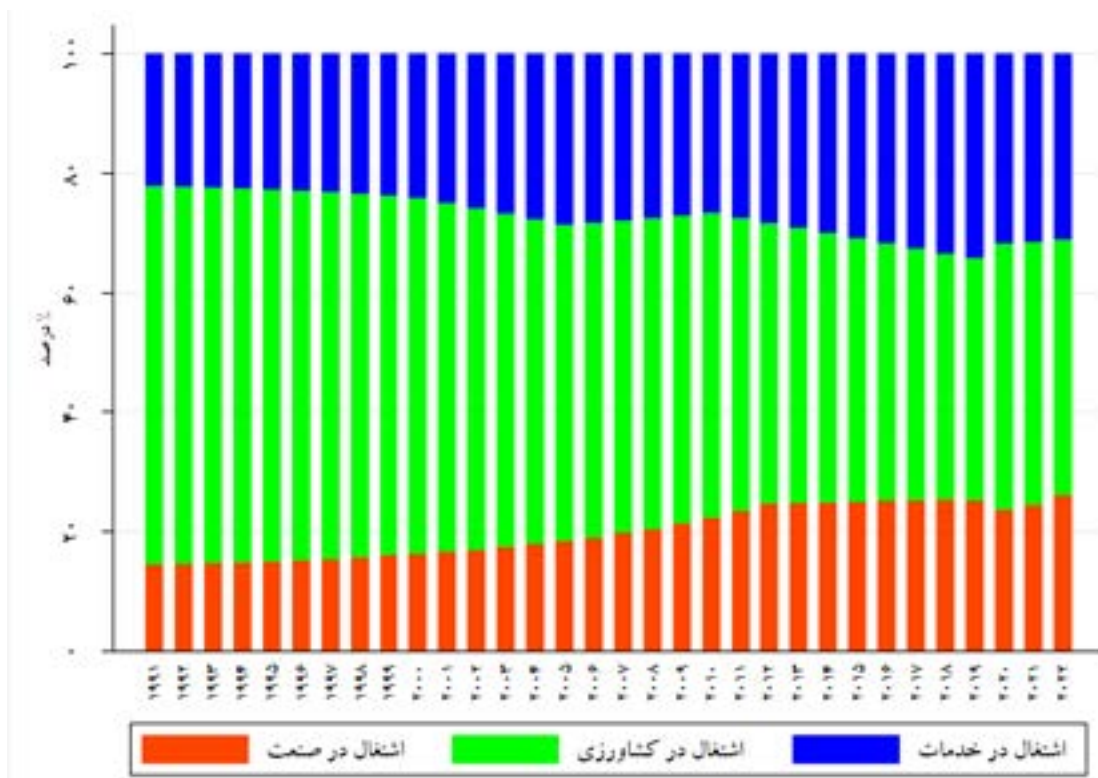
در بازه زمانی ۱۹۸۱ تا ۲۰۰۰، تغییرهایی در سهم بخش‌های مختلف اقتصادی در اشتغال هند رخ داده است. به طور کلی، سهم بخش کشاورزی در اشتغال کاهش یافته، در حالی که سهم بخش‌های صنعت و خدمات افزایش یافته است. این امر نشان‌دهنده تغییر ساختار اقتصادی و حرکت به سمت فعالیت‌های صنعتی و خدماتی است.

رشد بخش خدمات به طور خاص قابل توجه بوده و سهم قابل توجهی در اشتغال ایجاد کرده است. باید توجه داشت که این تغییرها همیشه به معنای ایجاد شغل خالص نیست. کاهش اشتغال در کشاورزی ممکن است به جابه‌جایی نیروی کار به بخش‌های دیگر منجر شود، اما این لزوماً به معنای ایجاد شغل جدید با کیفیت بهتر نیست.

توسعه زیرساخت‌ها نیز نقش مهمی در ایجاد فرصت‌های شغلی دارد. آموزش و مهارت‌آموزی نیروی کار نیز برای انطباق با نیازهای بازار کار در حال تغییر، ضروری است. در زمینه سرمایه‌گذاری خارجی، منابع نشان می‌دهند که این عامل تأثیر متفاوتی بر اشتغال در بخش‌های مختلف داشته است. به طور کلی، این موضوع به ساختار و شرایط هر بخش بستگی دارد.

رشد اقتصادی هند در دهه گذشته تأثیر قابل توجهی بر بازار کار این کشور داشته است. با این حال، این تأثیر لزوماً به معنای ایجاد مشاغل بیشتر و با کیفیت بهتر نیست. تغییر ساختار اشتغال، مشکلات مربوط به اندازه‌گیری دقیق اشتغال، و عوامل مؤثر بر اشتغال‌زایی مانند سرمایه‌گذاری و توسعه زیرساخت‌ها، همگی باید در نظر گرفته شوند. در شکل ۳ تغییرهای سهم اشتغال در بخش‌های مختلف در اقتصاد هند را نشان می‌دهد که سهم کشاورزی همواره در حال کاهش و بخش صنعت و خدمات اشتغال بیشتری را به خود اختصاص داده‌اند.

شکل ۳. نمودار سهم اشتغال در بخش‌های مختلف (درصد)

توضیح: این شکل نشان می‌دهد تغییرهای اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصاد چگونه بوده است. ماخذ: همان.

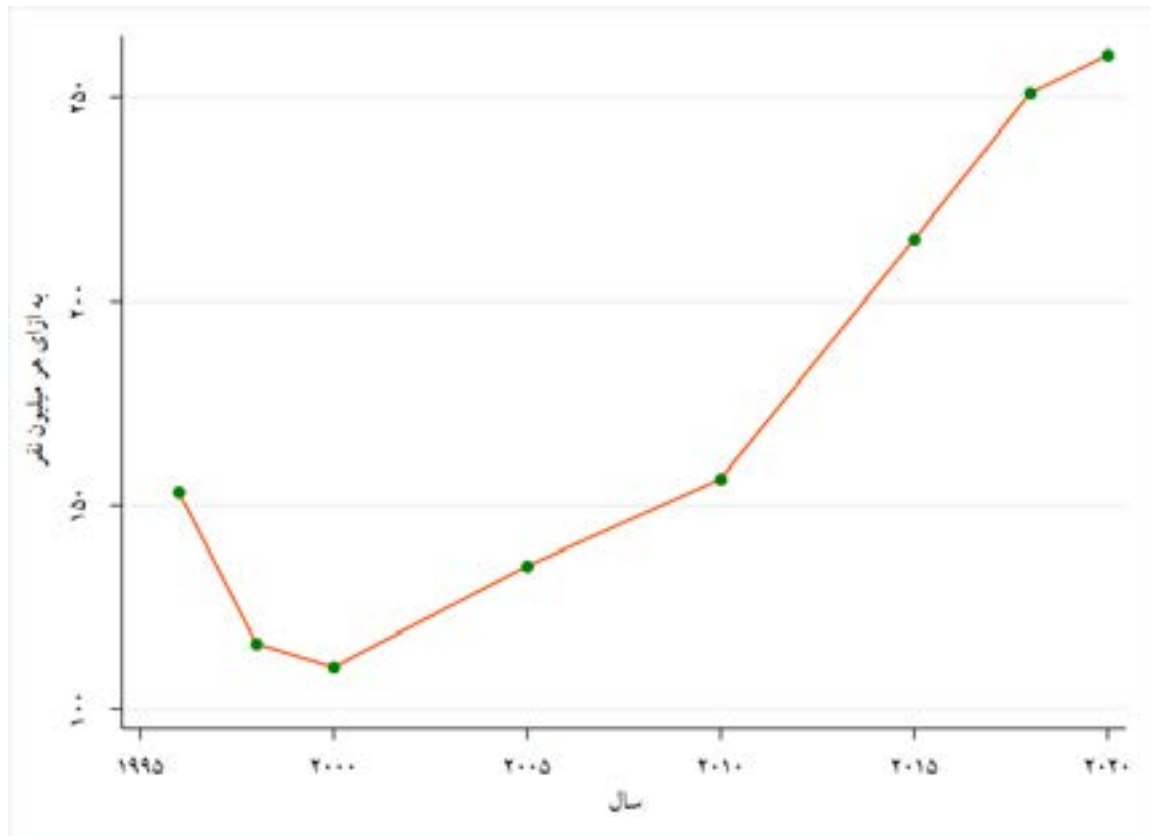
۲-۲. نقش صنایع مختلف

در هند، بخش خدمات بیشترین سهم را در ایجاد مشاغل جدید داشته و نقش مهمی در رشد اقتصادی این کشور ایفا کرده است. این بخش به دلیل نیاز به نیروی کار گسترده و تنوع زیربخش‌ها، از جمله فناوری اطلاعات، مالی، گردشگری، آموزش و بهداشت، رشد قابل توجهی را تجربه کرده است. در دوره ۲۰۲۳-۱۹۹۰، سهم بخش خدمات در اشتغال افزایش یافت و این رشد همچنان ادامه داشته است. همچنین، صادرات خدمات به‌عنوان محرکی برای ایجاد فرصت‌های شغلی، تأثیر قابل توجهی داشته است (IBEF). در مقابل، بخش صنعت نیز در ایجاد اشتغال نقش داشته، اما سهم آن در مقایسه با خدمات کمتر بوده است. صنایع تولیدی، ساخت‌وساز و کالاهای سرمایه‌ای از جمله بخش‌های صنعتی کلیدی هستند که فرصت‌های شغلی ایجاد کرده‌اند. با این حال، رشد این بخش به اندازه خدمات قابل توجه نبوده است. بخش کشاورزی، هر چند همچنان سهم زیادی در اشتغال دارد، اما با تغییرهای ساختاری اقتصاد هند، به تدریج سهم کمتری در ایجاد مشاغل جدید پیدا کرده است. در کنار این بخش‌ها، صنایعی مانند ساخت‌وساز نیز به‌عنوان منبع اشتغال مطرح هستند. شایان ذکر است که کیفیت و پایداری مشاغل ایجاد شده، علاوه بر تعداد آنها، از اهمیت بالایی برخوردار است. برخی از مشاغل ممکن است موقتی، فصلی یا با دستمزد پایین باشند که این امر چالش‌هایی در بازار کار ایجاد می‌کند.

۲-۳. نقش فناوری

فناوری نقش کلیدی در رشد اقتصادی هند و ایجاد مشاغل نوظهور ایفا کرده است. بخش خدمات، به‌ویژه فناوری اطلاعات، ارتباطات و خدمات مالی، از جمله حوزه‌هایی هستند که بیشترین تأثیر را از فناوری پذیرفته‌اند. رشد این بخش‌ها، همراه با توسعه صادرات خدمات، نشان‌دهنده اهمیت فناوری در افزایش رقابت‌پذیری هند و گسترش حضور آن در بازارهای جهانی است. در بخش تولید نیز فناوری‌های نوین به افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و توسعه کالاهای سرمایه‌ای کمک کرده‌اند، هر چند همچنان واردات فناوری‌های پیشرفته برای نوسازی بخش تولید ضروری است. شکل ۴ تعداد محققان تحقیق و توسعه^۱ به ازای هر یک میلیون نفر در اقتصاد را نشان می‌دهد:

شکل ۴. نمودار تعداد محققان تحقیق و توسعه (به ازای یک میلیون نفر)

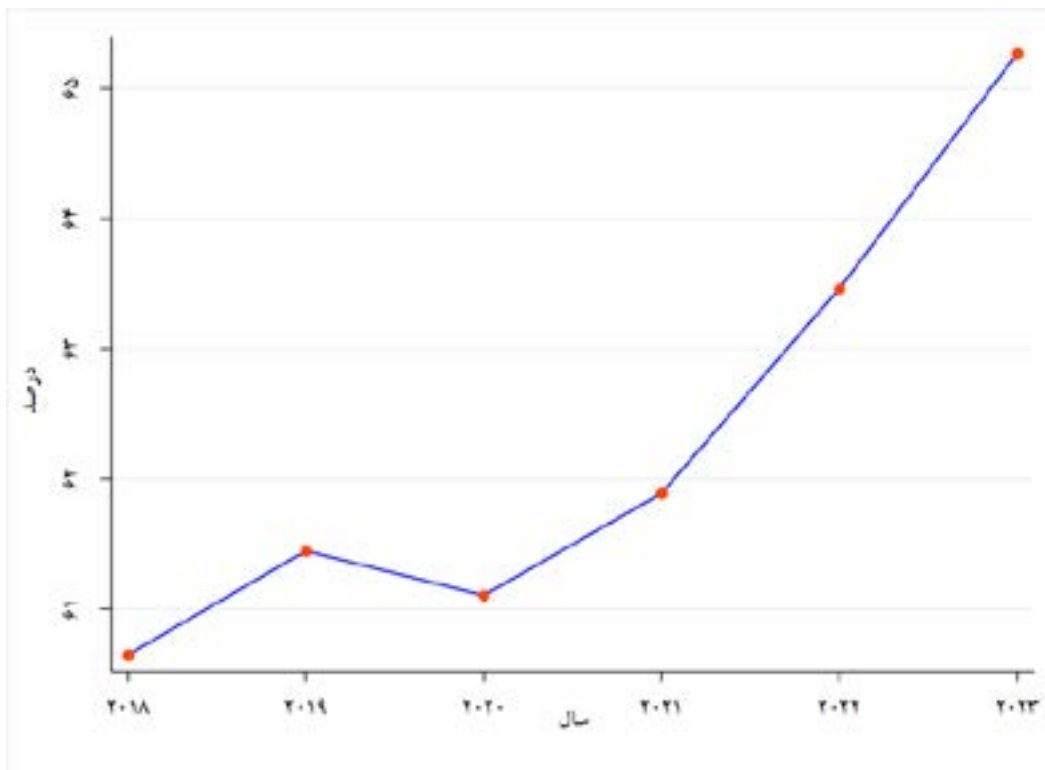

توضیح: این شکل روند تغییر تعداد محققان تحقیق و توسعه در هند را به ازای هر یک میلیون نفر در بازه زمانی ۱۹۹۵ تا ۲۰۲۰ نشان می‌دهد. ماخذ: همان.

از سوی دیگر، فناوری باعث ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند توسعه نرم‌افزار، تحلیل داده،^۱ امنیت سایبری،^۲ تجارت الکترونیک،^۳ انرژی‌های تجدیدپذیر، هوش مصنوعی و بیوتکنولوژی شده است. این مشاغل که اغلب نیازمند مهارت‌های تخصصی هستند، ساختار بازار کار هند را تغییر داده و نیاز به آموزش‌های پیشرفته و دسترسی به زیرساخت‌های فناوری را افزایش داده‌اند. همان‌طور که در شکل ۵ مشخص است نرخ مشارکت افراد با تحصیلات عالی در چند سال گذشته در حال افزایش بوده است که نشان می‌دهد مشاغل نوظهور در اقتصاد هند باعث افزایش اشتغال افراد با تخصص بیشتر در بازار کار شده است.

1. Data Analysis
2. Cybersecurity
3. E-commerce

شکل ۵. نمودار نرخ مشارکت افراد با تحصیلات عالی به (درصد)

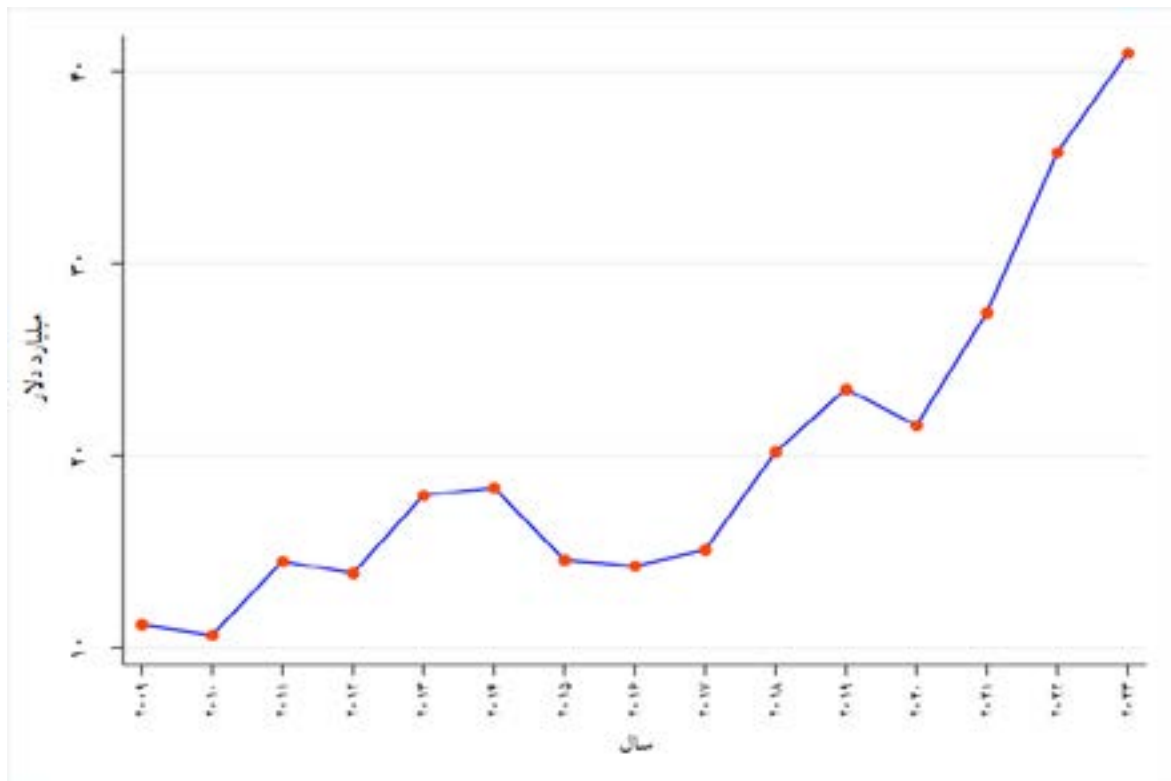
توضیح: این شکل نرخ مشارکت افراد با تحصیلات عالی به نشان می‌دهد. همان‌طور که مشخص است نرخ مشارکت افراد با تحصیلات عالی به در حال افزایش بوده است که نشان می‌دهد اقتصاد‌ها و فرصت‌های شغلی جدید و شغل‌های نوظهور می‌تواند دلیلی بر افزایش این نرخ مشارکت افراد با تخصص باشد. **ماخذ:** همان.

همچنین، چالش‌هایی مانند دسترسی محدود به اینترنت پرسرعت در مناطق روستایی، نابرابری در توزیع فرصت‌های شغلی و نیاز به سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش نیروی کار ماهر، از موانع بهره‌برداری کامل از ظرفیت فناوری به شمار می‌روند. علاوه بر این، پایداری مشاغل نوظهور با سرعت تغییرهای فناورانه در ارتباط است و ممکن است برخی از آنها به سرعت منسوخ شوند. در مجموع، فناوری نه تنها به عنوان محرکی برای رشد اقتصادی هند شناخته می‌شود، بلکه با ایجاد مشاغل نوظهور و گسترش فرصت‌های شغلی در بخش‌های مختلف، نقشی اساسی در تحولات اقتصادی و اجتماعی این کشور ایفا می‌کند. با این حال، برای بهره‌برداری بهینه از این ظرفیت‌ها، نیاز به سیاست‌گذاری هوشمندانه، تداوم سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فناوری و کاهش شکاف‌های آموزشی و دیجیتال ضروری است [۱].

۲-۴. زیرساخت‌ها

توسعه سریع‌تر مشاغل نوظهور در هند حاصل عوامل متعددی است که در هم تنیده‌اند و در دهه‌های اخیر نقش قابل توجهی در تحول اقتصادی این کشور ایفا کرده‌اند. این عوامل، که از رشد بخش خدمات و فناوری اطلاعات تا سیاست‌های دولتی و تغییرهای اجتماعی را در بر می‌گیرند، زیرساختی برای ظهور و گسترش این مشاغل فراهم کرده‌اند. بخش خدمات، به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات، سهم به سزایی در ایجاد مشاغل جدید داشته است. هند با توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات توانسته است جایگاهی جهانی در حوزه‌های مختلفی نظیر توسعه نرم‌افزار، تحلیل داده و امنیت سایبری کسب کند. این رشد به طور غیرمستقیم به ظهور مشاغل نوظهور کمک کرده است. علاوه بر این، صادرات خدمات مبتنی بر فناوری، هند را به یکی از رقبای اصلی در بازارهای جهانی تبدیل کرده است که این امر فرصت‌های شغلی جدیدی ایجاد کرده است. شکل ۶ مقدار صادرات با فناوری‌های متوسط و پیشرفته را نشان می‌دهد:

شکل ۶. نمودار مقدار صادرات فناوری‌های متوسط و پیشرفته (میلیارد دلار)

توضیح: این شکل روند صادرات محصولات فناوری‌های متوسط و پیشرفته در اقتصاد هند را به میلیارد دلار طی دوره زمانی ۲۰۰۹-۲۰۲۳ نشان می‌دهد. ماخذ: همان.

همان‌طور که از شکل ۶ مشخص است صادرات در ابتدای دوره، حدود ۱۰ میلیارد دلار بوده است و طی سال‌های اولیه رشد کند و تدریجی را تجربه کرده است. در میانه دوره، افزایش نوسانی اما پیوسته مشاهده می‌شود که نشان‌دهنده رشد صادرات فناوری‌های متوسط و پیشرفته^۱ در این بازه زمانی است. از حدود سال ۲۰۱۵، روند صادرات به‌طور قابل توجهی شتاب گرفته و تا سال ۲۰۲۰ به بیش از ۴۰ میلیارد دلار رسیده است، که نشان‌دهنده رشد چشمگیر این بخش از صادرات هند است.

این افزایش می‌تواند ناشی از پیشرفت صنعتی، سرمایه‌گذاری در فناوری، توسعه زیرساخت‌های تحقیق و توسعه، و سیاست‌های صادراتی حمایتی دولت هند باشد. نمودار به وضوح تأکید می‌کند که صادرات فناوری‌های متوسط و پیشرفته نقش مهمی در تقویت اقتصاد هند و حضور آن در بازارهای جهانی ایفا می‌کند.

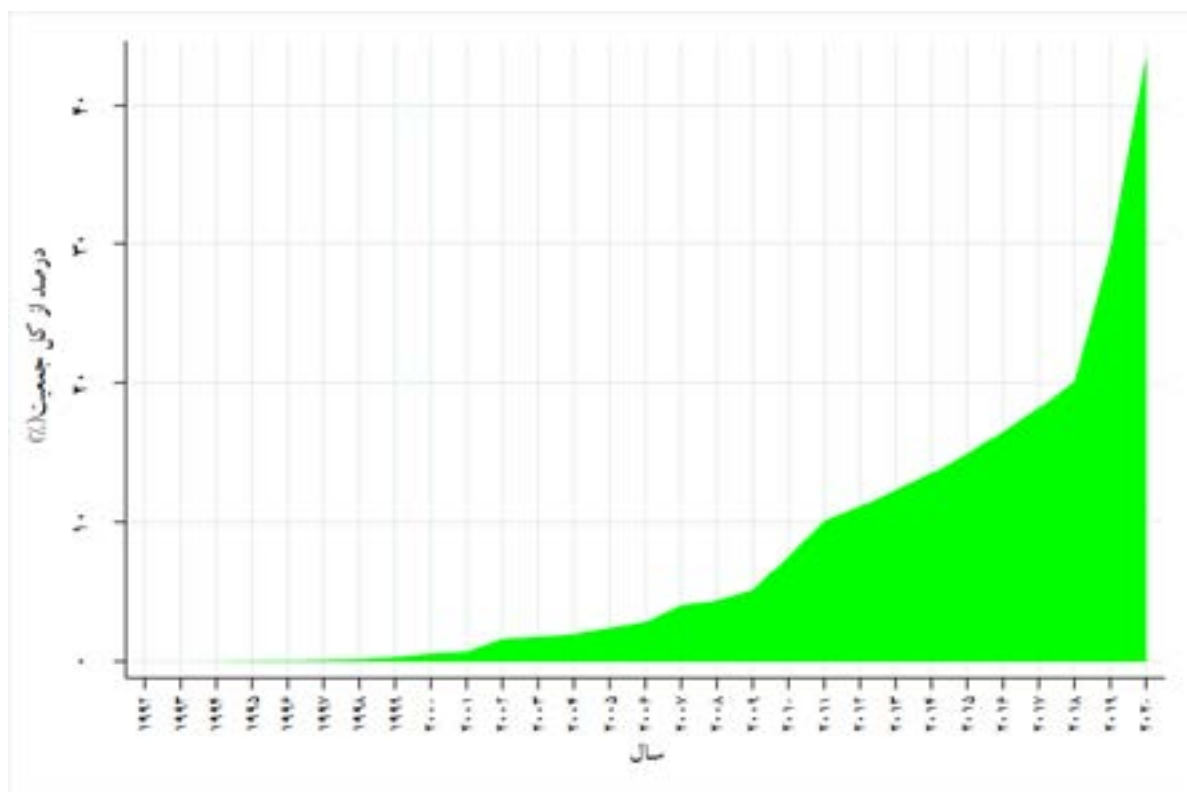
آموزش و توسعه مهارت‌های تخصصی از دیگر عوامل کلیدی در ایجاد مشاغل نوظهور است. پیشرفت‌های سریع در فناوری نیازمند نیروی کاری است که به خوبی با تکنولوژی‌های نوین آشنا باشد. هر چند منابع به‌طور مشخص به سیاست‌های آموزشی هند اشاره نکرده‌اند، اما شواهد نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری در آموزش فنی و مهارتی، نقش قابل توجهی در آماده‌سازی نیروی کار برای بهره‌برداری از فرصت‌های شغلی جدید داشته است.

هند با واردات کالاهای سرمایه‌ای و فناوری‌های پیشرفته توانسته است بخش‌های تولیدی و خدماتی خود را نوسازی کند. این فناوری‌ها نه تنها

بهره‌وری را افزایش داده‌اند، بلکه مشاغلی مرتبط با نصب، راه‌اندازی، و نگهداری تجهیزات پیشرفته ایجاد کرده‌اند. انتقال دانش فنی از طریق واردات، یکی از ابزارهای کلیدی برای تقویت اقتصاد هند و ایجاد مشاغل نوظهور بوده است [۲] [۳].

گسترش اینترنت پرسرعت و دسترسی ارزان به آن، فرصتی برای توسعه مشاغل مرتبط با تجارت الکترونیک فراهم کرده است. کسب و کارهای آنلاین مانند فروشگاه‌های اینترنتی، بازاریابی دیجیتال، و مدیریت زنجیره تأمین نمونه‌هایی از این مشاغل هستند. این روند، نه تنها بازار کار داخلی هند را متحول کرده، بلکه فرصت‌هایی برای رقابت در سطح بین‌المللی ایجاد کرده است. دولت هند با حمایت از نوآوری و کارآفرینی، نقش مؤثری در توسعه مشاغل نوظهور ایفا کرده است. سیاست‌هایی مانند تشویق سرمایه‌گذاری خصوصی، کاهش موانع بوروکراسی، و حمایت از شرکت‌های نوپا، زیرساخت‌های لازم برای ظهور مشاغل جدید را فراهم کرده‌اند. علاوه بر این، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فناوری و دیجیتال، رشد کسب و کارهای مبتنی بر فناوری را تسریع کرده است. در شکل ۷ درصدی از جمعیت هند که از اینترنت استفاده می‌کنند را نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۰ به نزدیک نصف جمعیت هند رسیده است و در چهار سال اخیر نیز این مقدار به شدت افزایش یافته است.

شکل ۷. نمودار درصدی از جمعیت که از اینترنت استفاده می‌کنند (درصد)

توضیح: این شکل نشان می‌دهد چند درصد از جمعیت هند از اینترنت استفاده می‌کنند. ماخذ: همان.

تغییر نگرش‌ها نسبت به کارآفرینی و استفاده از فناوری‌های نوین، عامل دیگری در گسترش مشاغل نوظهور بوده است. افزایش سطح تحصیلات و تمایل بیشتر جوانان به نوآوری، به شکل‌گیری محیطی مناسب برای کسب و کارهای جدید کمک کرده است. همچنین، تغییر در سبک زندگی مردم و استفاده روزافزون از خدمات آنلاین، تقاضا برای مشاغل مرتبط را افزایش داده است.

۲-۵. سیاست‌های دولت

سیاست‌های دولت هند در طول دهه‌های اخیر تأثیر قابل توجهی بر ایجاد فرصت‌های شغلی جدید داشته است. این سیاست‌ها با تمرکز بر توسعه زیرساخت‌ها، اصلاحات تجاری، سرمایه‌گذاری در نیروی کار، حمایت از بخش‌های اقتصادی خاص و ترویج کارآفرینی، زمینه‌ساز رشد بازار کار و ارتقای توان اقتصادی شده‌اند. بررسی روندهای اقتصادی و صنعتی این کشور نشان‌دهنده پیوند قوی میان سیاست‌های دولتی و ایجاد مشاغل نوظهور است.

دولت هند با توسعه زیرساخت‌های کلیدی مانند حمل‌ونقل، انرژی و ارتباطات، مسیر رشد اقتصادی و ایجاد مشاغل جدید را هموار کرده است. پروژه‌های عظیم ساخت جاده‌ها، توسعه بنادر و خطوط ریلی، نه تنها تجارت و حمل‌ونقل کالاها را تسهیل کرده، بلکه به شکل مستقیم و غیرمستقیم فرصت‌های شغلی فراوانی در بخش‌های ساخت‌وساز، مدیریت پروژه و خدمات پشتیبانی ایجاد کرده است. در زمینه انرژی، سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر مانند نیروگاه‌های خورشیدی و بادی، فرصت‌های شغلی مرتبط با طراحی، نصب و نگهداری این تجهیزات را گسترش داده است. همچنین، توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و اینترنت پرسرعت، کسب و کارهای مبتنی بر فناوری را تقویت کرده و به گسترش مشاغلی که قبلاً وجود نداشته‌اند در بخش خدمات دیجیتال کمک کرده است.

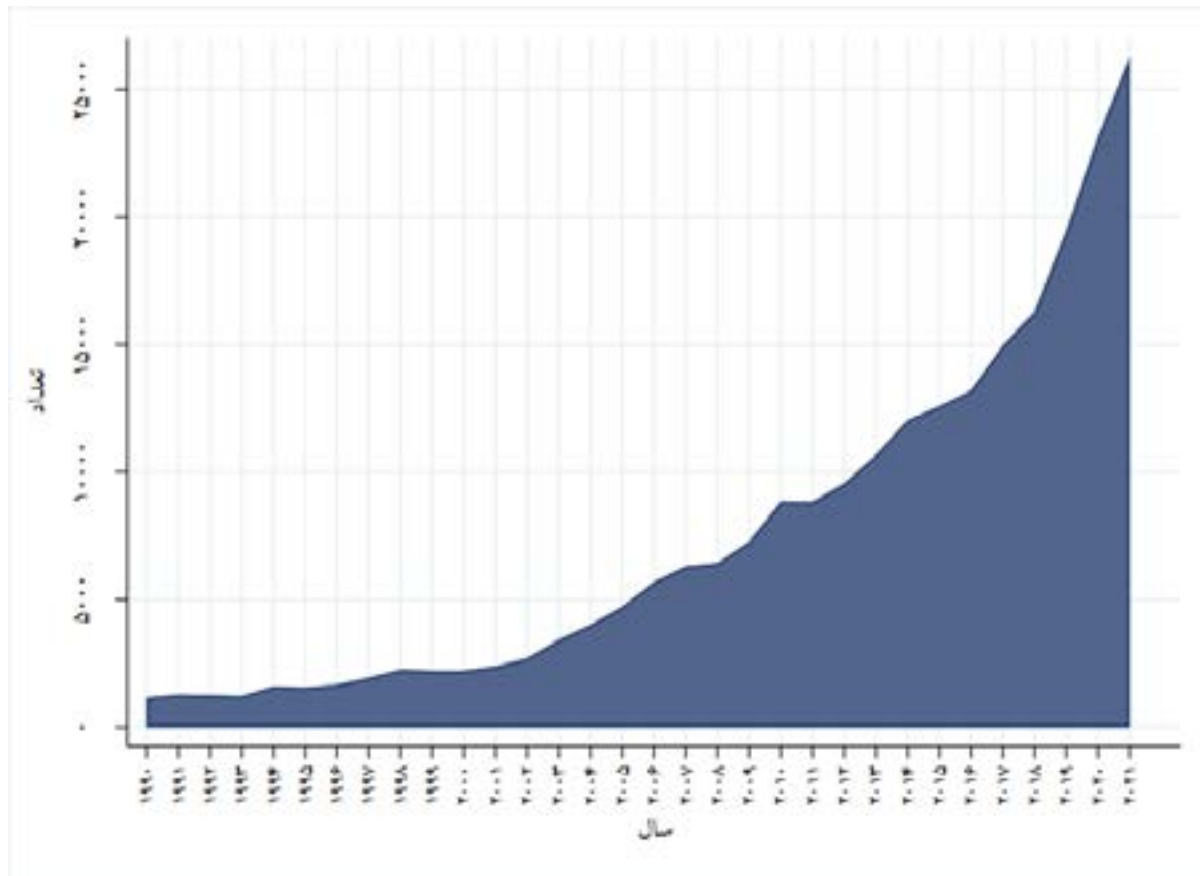
اصلاحات تجاری دولت هند شامل کاهش موانع تعرفه‌ای و تسهیل واردات کالاهای سرمایه‌ای، فرصت ورود فناوری‌های پیشرفته و ارتقای صنایع داخلی را فراهم کرده است. این اصلاحات باعث توسعه بخش‌های تولیدی و خدماتی و در نتیجه ایجاد مشاغل جدید شده است. توسعه مناطق ویژه اقتصادی^۱ با هدف جذب سرمایه‌گذاری خارجی و تقویت صادرات نیز از سیاست‌های موفق بوده که به ایجاد شغل‌های متعدد در بخش‌های تولید و فناوری منجر شده است. همچنین، حمایت از صنایع کوچک و متوسط^۲ از طریق تأمین مالی و مشوق‌های مالیاتی، در افزایش اشتغال‌زایی این بخش‌ها نقش مؤثری داشته است.

دولت هند با تمرکز بر آموزش و مهارت‌آموزی، نیروی کار ماهر موردنیاز برای مشاغل جدید را تأمین کرده است. توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، ایجاد برنامه‌های آموزشی متناسب با نیاز بازار کار، و ارائه حمایت‌های مالی برای تحقیق و توسعه (R&D)،^۳ به توانمندسازی نیروی انسانی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، به‌ویژه در صنایع دانش‌بنیان، کمک کرده است [۴] [۵] [۶].

سیاست‌های دولتی در حمایت از کارآفرینی شامل تسهیل قوانین ثبت شرکت، کاهش بوروکراسی و ارائه تسهیلات مالی به کسب و کارهای نوپا بوده است. ایجاد مراکز رشد و پارک‌های فناوری به شرکت‌های نوپا کمک کرده تا با دسترسی به منابع موردنیاز، به توسعه فناوری‌های جدید و ایجاد فرصت‌های شغلی بپردازند. تشویق نوآوری از طریق حمایت از پروژه‌های تحقیقاتی و فناوری، زمینه را برای شکل‌گیری مشاغل نوظهور در بخش‌هایی مانند فناوری اطلاعات، انرژی‌های تجدیدپذیر و بیوتکنولوژی فراهم کرده است. در شکل ۸ تعداد درخواست‌های ثبت اختراع در هندوستان را نشان می‌دهد:

1. Development of Special Economic Zones
2. Support for Small and Medium Enterprises
3. Research and Development

شکل ۸. نمودار در خواست‌های ثبت اختراع (تعداد)

توضیح: این شکل نشان می‌دهد که تعداد درخواست‌های ثبت اختراع در هند چه تغییری کرده است. ماخذ: همان.

همان‌طور که از نمودار مشخص است در خواست‌های ثبت اختراع در هند همواره در حال افزایش بوده است. این نمودار روند رشد ثبت اختراع‌ها در هندوستان را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، تعداد درخواست‌های ثبت اختراع در طول زمان افزایش چشمگیری داشته است. تأثیر این رشد بر مشاغل نوظهور در هند بدین صورت است که افزایش تعداد ثبت اختراع نشان‌دهنده تقویت فرهنگ نوآوری است که برای ایجاد مشاغل نوظهور ضروری است. شرکت‌های جدید می‌توانند با استفاده از فناوری‌های ثبت شده و ایده‌های نوآورانه، محصولات و خدمات بهتری ارائه دهند. افزایش تعداد اختراعات، سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی را به سرمایه‌گذاری در استارت‌آپ‌ها^۱ و کسب‌وکارهای نوآورانه تشویق می‌کند. اختراعات ثبت شده از حقوق کارآفرینان حفاظت می‌کنند و به آنها کمک می‌کنند تا با خیال راحت ایده‌های خود را تجاری‌سازی کنند. با گسترش فناوری‌های جدید، تقاضا برای شغل‌های تخصصی در حوزه‌های مختلف مانند مهندسی، تحلیل داده‌ها و هوش مصنوعی افزایش می‌یابد. به‌طور کلی، افزایش درخواست‌های ثبت اختراع به‌عنوان یک شاخص مثبت برای اقتصاد نوآور هند تلقی می‌شود و به تقویت موقعیت هند به‌عنوان یک مرکز جهانی برای فناوری و نوآوری کمک می‌کند.

به‌طور کلی سیاست‌های دولت هند، از طریق تمرکز بر توسعه زیرساخت‌ها، اصلاحات تجاری، سرمایه‌گذاری در نیروی کار و ترویج کارآفرینی،

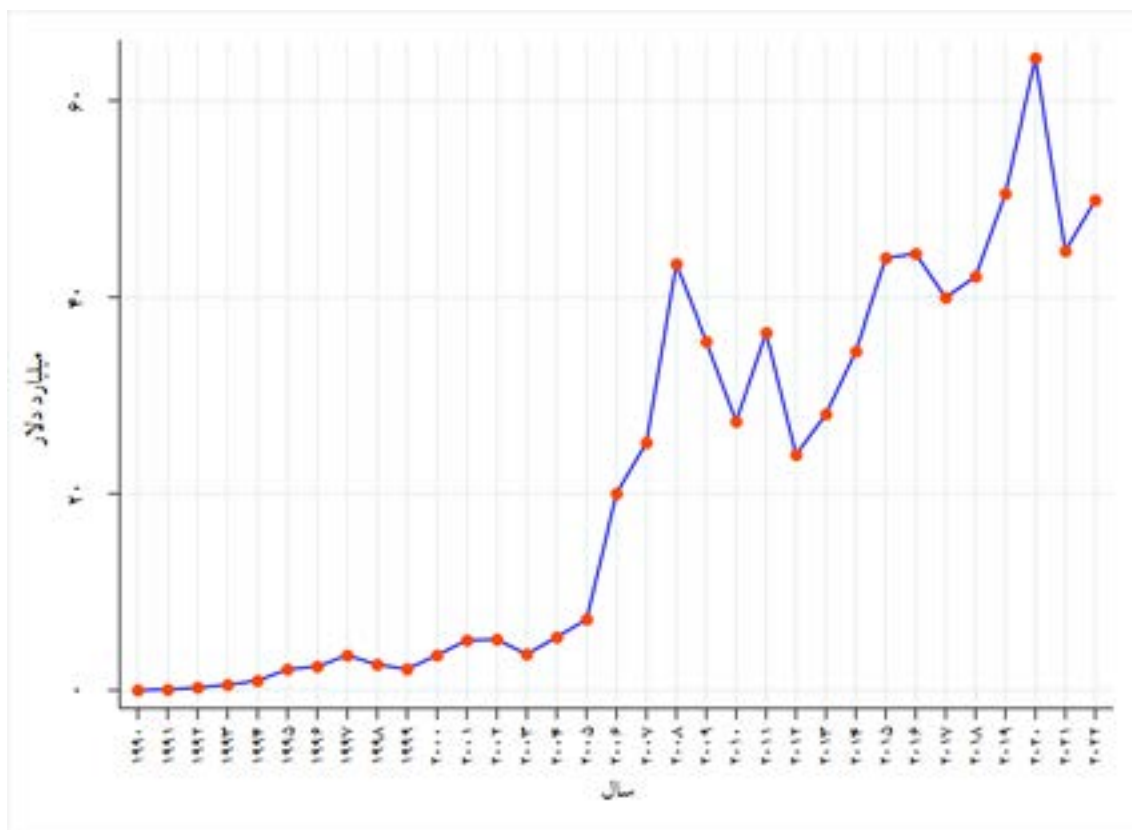
1. Startups

نقش کلیدی در ایجاد مشاغل نوظهور ایفا کرده‌اند. باین حال، برای بهره‌گیری حداکثری از این سیاست‌ها، نیاز به رفع چالش‌ها و موانع اجرایی و هماهنگی بهتر میان برنامه‌های دولتی وجود دارد. ادامه حمایت از بخش‌های کلیدی و تمرکز بر ارتقای کیفیت نیروی کار می‌تواند زمینه‌ساز افزایش اشتغال‌زایی پایدار در آینده در این مشاغل باشد [۷].

۲-۶. سرمایه‌گذاری خارجی

سرمایه‌گذاری خارجی^۱ یکی از عوامل کلیدی در تقویت رشد اقتصادی و ایجاد مشاغل نوظهور در هند است. این سرمایه‌گذاری‌ها، از طریق ورود سرمایه، انتقال فناوری، ایجاد رقابت و توسعه صادرات، به تحولات گسترده‌ای در اقتصاد هند منجر شده‌اند. بررسی‌ها نشان می‌دهند که طی دهه‌های اخیر، ورود سرمایه‌های خارجی تأثیرات عمیقی در حوزه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی هند داشته است. شکل ۹ مقدار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در هندوستان در سه دهه اخیر را نشان می‌دهد:

شکل ۹. نمودار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (میلیارد دلار)

توضیح: این شکل نشان می‌دهد که هر سال چقدر سرمایه‌گذاری خارجی در هندوستان صورت گرفته است. ماخذ: همان.

ورود سرمایه‌های خارجی موجب افزایش ظرفیت اقتصادی هند شده است. این سرمایه‌گذاری‌ها با توسعه زیرساخت‌ها، راه‌اندازی کارخانجات جدید و بهبود فناوری، رشد تولید و خدمات را تسریع کرده‌اند. ورود FDI به بخش‌های تولیدی و خدماتی، موجب تأمین منابع مالی برای پروژه‌های بزرگ، مانند توسعه صنایع خودروسازی و فناوری اطلاعات شده است. سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌هایی چون انرژی، حمل‌ونقل و فناوری ارتباطات، نه تنها تولید ملی را تقویت کرده بلکه محیطی مناسب برای رشد اقتصادی فراهم آورده است.

یکی از مزایای اصلی FDI، انتقال فناوری‌های نوین و دانش فنی است. شرکت‌های خارجی، با استفاده از فناوری‌های پیشرفته، بهره‌وری شرکت‌های داخلی را افزایش داده‌اند. همچنین با آموزش نیروی کار و انتقال مهارت‌های فنی به کارکنان هندی، زمینه برای ارتقای توانایی‌های حرفه‌ای نیروی انسانی فراهم شده است. از طرفی بسیاری از شرکت‌های هندی، با بهره‌گیری از فناوری‌های وارداتی، به رقابت‌پذیری بالاتری دست یافته‌اند. سرمایه‌گذاری خارجی، به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و ایجاد مشاغل نوظهور و افزایش کیفیت مشاغل موجود منجر شده است. سرمایه‌گذاران خارجی به صنایعی مانند فناوری اطلاعات، تولید خودرو و بیوتکنولوژی، موجب پیدایش مشاغلی با مهارت بالا شده است. مشاغل ایجاد شده توسط شرکت‌های خارجی، به دلیل دستمزدهای رقابتی و شرایط کاری بهتر، استاندارد زندگی کارکنان را ارتقا داده‌اند. بسیاری از کسب‌وکارهای کوچک و متوسط، با همکاری شرکت‌های خارجی، فرصت‌های شغلی جدیدی را در زنجیره تأمین به وجود آورده‌اند. ورود شرکت‌های خارجی، رقابت را در بازار هند افزایش داده و موجب تحولاتی در بهره‌وری و کیفیت محصولات داخلی شده است. حضور برندهای بین‌المللی، شرکت‌های هندی را مجبور به نوآوری و بهبود کیفیت کرده است. این رقابت، موجب ایجاد استانداردهای جدید در تولید و خدمات شده که به نفع مصرف‌کنندگان است [۸].

بسیاری از شرکت‌های خارجی، محصولات تولیدی خود در هند را به بازارهای جهانی صادر می‌کنند. شرکت‌های هندی، با دسترسی به شبکه‌های جهانی شرکای خارجی، بازارهای صادراتی خود را گسترش داده‌اند. سرمایه‌گذاری خارجی، با کاهش وابستگی هند به واردات و افزایش صادرات، به بهبود تراز تجاری این کشور کمک کرده است.

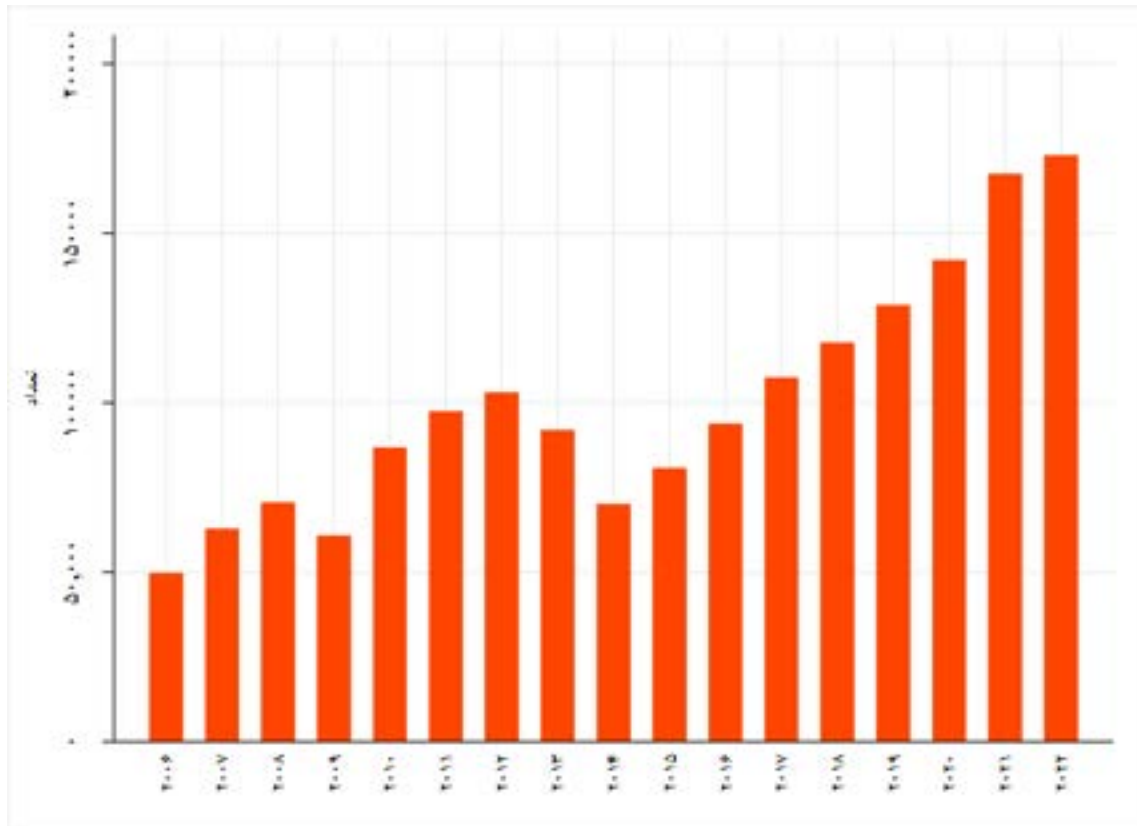
اگرچه FDI تأثیرات مثبتی داشته است، اما موانعی نیز بر سر راه بهره‌برداری کامل از این فرصت‌ها وجود دارد. پیچیدگی‌های بوروکراتیک و فساد، فرایند جذب سرمایه‌گذاری را کند کرده است. مناطق محروم هند کمتر از سرمایه‌گذاری‌های خارجی بهره‌مند شده‌اند. گاهی نبود هماهنگی میان سیاست‌های دولتی، مانع از جذب سرمایه‌گذاری مؤثر شده است.

به‌طور کلی سرمایه‌گذاری خارجی به‌عنوان موتور محرک رشد اقتصادی و ایجاد مشاغل نوظهور در هند عمل کرده است. این سرمایه‌گذاری‌ها، علاوه بر ورود سرمایه و فناوری، موجب تقویت رقابت‌پذیری، توسعه صادرات و بهبود شرایط نیروی کار شده‌اند. با این حال، دولت هند باید با اصلاح سیاست‌ها و رفع موانع موجود، زمینه بهره‌برداری بهینه‌تر از پتانسیل‌های سرمایه‌گذاری خارجی را فراهم کند [۹] [۱۰].

۲-۷. کسب‌وکارهای نوپا

کسب‌وکار نوپادر هند به‌عنوان موتورهای اصلی نوآوری و توسعه اقتصادی، نقش حیاتی در ایجاد مشاغل جدید و نوظهور ایفا می‌کنند. با تمرکز بر فعالیت در حوزه‌های کمتر توسعه‌یافته یا جدید، این شرکت‌ها توانسته‌اند فرصت‌های شغلی تازه‌ای ایجاد کنند. استارت‌آپ‌ها با ارائه محصولات و خدمات نوین، فرایندهای خلاقانه و مدل‌های کسب‌وکار نوآورانه، توانسته‌اند بخش‌های اقتصادی جدیدی را فعال کنند. به‌ویژه در حوزه‌های فناوری اطلاعات، تجارت الکترونیک، و انرژی‌های تجدیدپذیر، استارت‌آپ‌ها بسترهای شغلی جدیدی را برای متخصصان و کارگران ماهر فراهم کرده‌اند. یکی از ویژگی‌های بارز استارت‌آپ‌ها، پتانسیل بالای رشد سریع و مقیاس‌پذیری آنهاست. این شرکت‌ها با جذب سرمایه و توسعه بازار می‌توانند ظرف مدت کوتاهی به شرکت‌های بزرگ تبدیل شوند و به همین ترتیب، فرصت‌های شغلی بیشتری را ایجاد کنند. این ویژگی به‌ویژه در استارت‌آپ‌های مبتنی بر فناوری مشهود است. در شکل ۱۰ تعداد کسب‌وکارهای جدید ثبت شده در هندوستان جمع‌آوری شده است.

شکل ۱۰. نمودار تعداد کسب و کارهای جدید ثبت شده (تعداد)

توضیح: این شکل نشان می‌دهد هر ساله چه مقدار کسب و کار جدید در هندوستان ثبت شده است. ماخذ: همان.

نمودار نشان دهنده یک روند صعودی واضح در ثبت کسب و کارهای جدید است. با گذشت زمان، تعداد این کسب و کارها به طور مداوم افزایش یافته است. استارت آپ‌ها محیط‌های کاری پویا و خلاقانه‌ای ارائه می‌دهند که برای جذب افراد با مهارت‌های ویژه و نوآورانه بسیار جذاب هستند. این شرکت‌ها اغلب فرصتی برای افرادی فراهم می‌کنند که در شرکت‌های سنتی کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند. بخش قابل توجهی از استارت آپ‌ها توسط جوانان و کارآفرینان تأسیس می‌شوند. این موضوع نه تنها باعث کاهش نرخ بیکاری در میان جوانان می‌شود، بلکه روحیه کارآفرینی را در جامعه تقویت می‌کند. استارت آپ‌ها ارتباط نزدیکی با دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی، سرمایه‌گذاران و دیگر اجزای اکوسیستم نوآوری دارند. این تعاملات به تبادل دانش، توسعه فناوری و جذب سرمایه‌گذاری بیشتر منجر می‌شود. وجود استارت آپ‌های موفق نیز محرکی برای ایجاد استارت آپ‌های جدید در این اکوسیستم است.

بسیاری از استارت آپ‌ها در بخش‌هایی با پتانسیل بالای رشد اقتصادی، مانند فناوری اطلاعات، تجارت الکترونیک، انرژی‌های تجدیدپذیر و بیوتکنولوژی فعالیت می‌کنند. این شرکت‌ها از طریق نوآوری و توسعه محصولات و خدمات جدید، بسترهای شغلی نوظهور را در این حوزه‌ها ایجاد کرده‌اند. استارت آپ‌ها به ویژه در بخش خدمات، نظیر فناوری اطلاعات، خدمات مالی، و گردشگری، از طریق ارائه راه‌حل‌های نوآورانه، موجب رشد این بخش و ایجاد فرصت‌های شغلی متنوع شده‌اند. این رشد مستقیماً با گسترش بازار خدمات و افزایش تقاضای نیروی کار مرتبط است. استارت آپ‌ها با معرفی فناوری‌های پیشرفته، مانند هوش مصنوعی و اتوماسیون، صنایع سنتی را متحول کرده‌اند. این تحول علاوه بر افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها، به ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌های مرتبط منجر شده است. تحلیل نقش استارت آپ‌ها نیازمند دسترسی

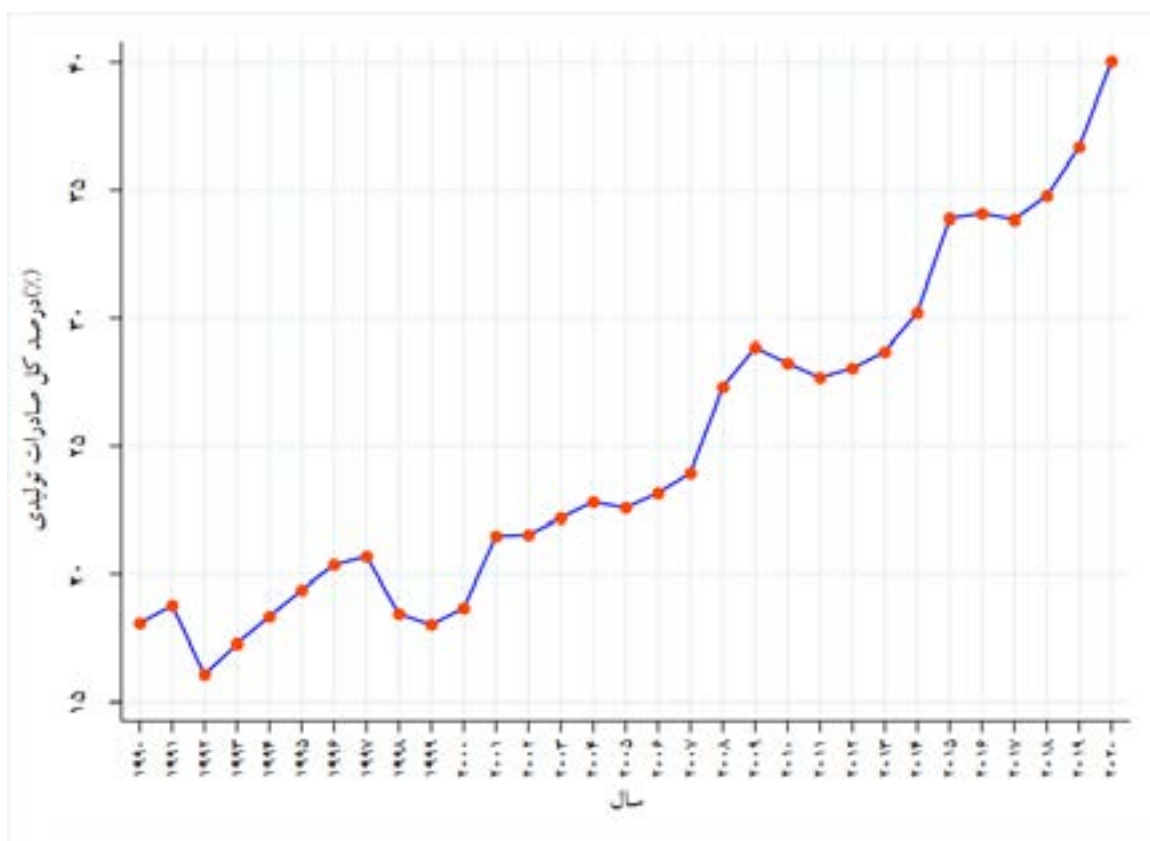

به داده‌های تخصصی، مانند گزارش‌های بازار کار و آمار اشتغال در این شرکت‌هاست. علاوه بر این، موفقیت استارت‌آپ‌ها به عواملی نظیر سیاست‌های دولتی، دسترسی به سرمایه و فرهنگ کارآفرینی وابسته است که باید در تحلیل‌ها مورد توجه قرار گیرند. به‌طور کلی استارت‌آپ‌ها با نوآوری، رشد سریع، جذب استعدادها و توسعه بخش‌های اقتصادی نوظهور، نقش کلیدی در ایجاد مشاغل جدید در هند ایفا می‌کنند. آنها به‌عنوان محرک‌های اقتصادی، با ایجاد فرصت‌های شغلی متنوع و تقویت اکوسیستم نوآوری، به پیشبرد توسعه اقتصادی و اجتماعی کمک می‌کنند. با این حال، بررسی دقیق‌تر تأثیرات آنها مستلزم تحلیل تخصصی‌تر و داده‌های جامع‌تر است [۴] [۹] [۱۱].

۲-۸. هوش مصنوعی و اتوماسیون

هوش مصنوعی و اتوماسیون نقشی اساسی در تحول ساختار اشتغال هند ایفا کرده‌اند. این فناوری‌ها، با وجود ایجاد فرصت‌های جدید در بخش‌های مختلف، چالش‌های پیچیده‌ای نیز به‌همراه داشته‌اند که نیازمند انطباق و سرمایه‌گذاری گسترده هستند. اتوماسیون بهره‌وری را در تولید به‌طور چشمگیری افزایش داده است. اگرچه برخی مشاغل دستی کاهش یافته‌اند، اما فرصت‌هایی نوظهور در زمینه‌های جدیدی مانند رباتیک، مهندسی پیشرفته و مدیریت سیستم‌ها به وجود آمده‌اند. تغییرهای ساختاری ناشی از فناوری، با تأثیر بر صادرات و واردات کالاهای سرمایه‌ای، بخش تولید را به سمت مهارت‌های پیشرفته‌تر هدایت کرده است. شکل ۱۱ مقدار درصد صادرات فناوری پیشرفته و متوسط از کل صادرات تولیدی را نشان می‌دهد:

شکل ۱۱. نمودار مقدار صادرات فناوری پیشرفته و متوسط از کل صادرات تولیدی (درصد)

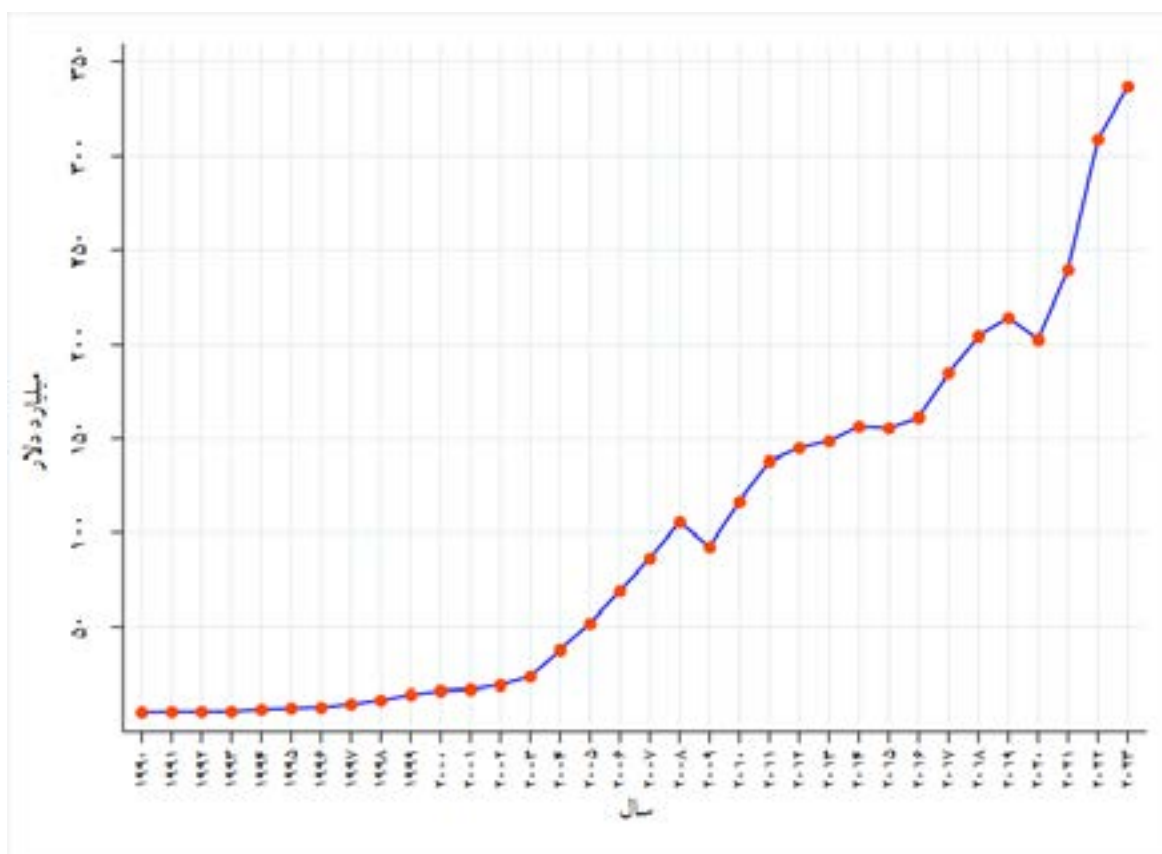

توضیح: این شکل نشان می‌دهد که از کل صادرات تولیدی کشور هندوستان چند درصد آن را تولیدات با فناوری متوسطه و پیشرفته تشکیل داده است. ماخذ: همان.

نمودار شکل ۱۱ درصد صادرات تولیدات با فناوری پیشرفته و متوسط از کل صادرات تولیدی هندوستان را نشان می‌دهد. نمودار از سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۰ را در برمی‌گیرد و به وضوح نشان‌دهنده رشد تدریجی درصد صادرات تولیدات با فناوری پیشرفته و متوسط هندوستان است. در ابتدا تنش‌هایی در نوسانات درصد مشاهده می‌شود، اما به تدریج این درصد افزایش می‌یابد. افزایش صادرات تولیدات با فناوری پیشرفته نشان‌دهنده توجه بیشتر هندوستان به صنایع پیشرفته و نوآوری‌هایی است که ممکن است به رشد اقتصادی و رقابت‌پذیری کشور کمک کند. در سال‌های اخیر، درصد صادرات تولیدات فناورانه به شکل قابل توجهی افزایش یافته است، که نشانگر موفقیت هندوستان در بهبود موقعیت خود در بازار جهانی تولیدات با فناوری پیشرفته است.

در بخش خدمات، هوش مصنوعی و اتوماسیون سهم به‌سزایی در ایجاد مشاغل نوظهور مرتبط با فناوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل داده‌ها و پشتیبانی مشتری داشته‌اند. هند، به‌عنوان یکی از پیشروان صادرات خدمات، از این تحول به نفع خود استفاده کرده است و این بخش اکنون یکی از پایه‌های اصلی اقتصاد این کشور محسوب می‌شود. شکل ۱۲ و ۱۳ به ترتیب مقدار صادرات خدمات و درصد صادرات رایانه و خدمات مرتبط به آن از کل صادرات خدمات هندوستان را نشان می‌دهد:

شکل ۱۲. نمودار مقدار صادرات خدمات (میلیارد دلار)

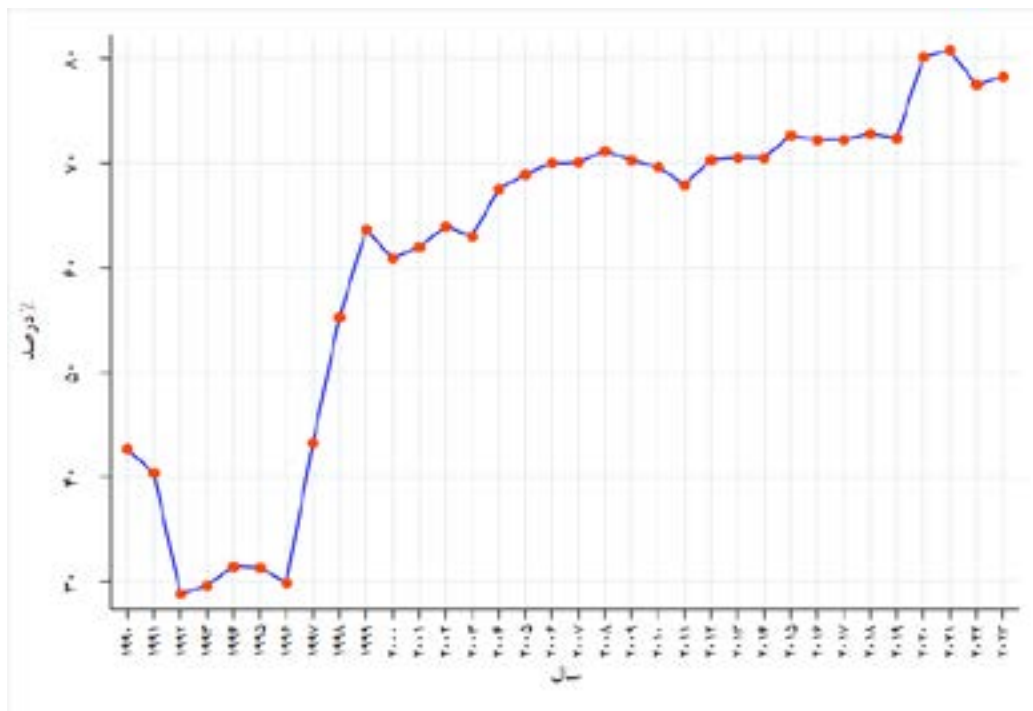

توضیح: این شکل نشان می‌دهد مقدار صادرات هندوستان از خدمات چند میلیارد دلار بوده است. ماخذ: همان.

شکل ۱۲ نشان‌دهنده مقدار کل صادرات خدمات کشور هندوستان از سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۳ است. با نگاهی به روند تغییرها، مشخص است که صادرات خدمات این کشور طی دو دهه گذشته به‌طور پیوسته رشد کرده است. در ابتدا، صادرات خدمات در سال‌های ابتدایی دهه ۱۹۹۰ به‌طور نسبتاً ثابت در سطح پایینی قرار داشت و این امر نشان‌دهنده شروع حرکت حائز اهمیت هندوستان در عرصه جهانی خدمات بود. در این دوره، توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و همچنین تغییرهای ساختاری در اقتصاد هند موجب شد تا این کشور قابلیت رقابت بیشتری در ارائه خدمات پیدا کند. از اوایل دهه ۲۰۰۰، شیب نمودار به‌وضوح افزایش یافته و صادرات خدمات به اوج خود رسید. این روند به دلیل رشد چشمگیر صنعت فناوری اطلاعات، افزایش سرمایه‌گذاری خارجی و گسترش بازارهای جهانی بوده است. به‌ویژه در سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۵، صادرات خدمات هندوستان به نحو قابل توجهی افزایش یافت و این کشور به یکی از مهم‌ترین ارائه‌دهندگان خدمات فناورانه و اطلاعاتی در سطح جهانی تبدیل شد و این باعث به وجود آمدن شغل‌های نوظهور در اقتصاد هند شده است. نمودار همچنین نشان‌دهنده نوسانات خفیفی در برخی سال‌هاست که ممکن است به دلیل تغییرهای اقتصادی جهانی، بحران‌های مالی یا نوسانات تقاضا باشد. به‌طور خاص، در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به دلیل همه‌گیری کرونا، صادرات خدمات با کاهش مواجه شد که نشان‌دهنده تأثیرات منفی شیوع ویروس بر روی کسب و کارها و صادرات جهانی بود. اما پس از آن، کشور هندوستان مجدداً بر روی مسیر رشد قرار گرفت و به سرعت به سطح قبلی خود بازگشت. در سال‌های اخیر، تخمین‌ها نشان می‌دهند که صادرات خدمات هندوستان همچنان در حال افزایش است و نقش کلیدی در رشد اقتصاد ملی ایفا می‌کند. در نهایت، این نمودار نمایانگر توانمندی‌های هندوستان در صنعت خدمات و تأثیرگذار بودن آن در توسعه اقتصادی کشور است. با توجه به روندهای موجود، به نظر می‌رسد که صادرات خدمات هند در آینده نیز با ادامه تحولات مثبت و نوآوری‌های جدید افزایش یابد و به تبع آن، هند به‌عنوان یک بازیگر عمده در عرصه خدمات جهانی بیشتر شناخته خواهد شد.

شکل ۱۳. نمودار درصد صادرات رایانه و خدمات مربوط به آن از کل صادرات خدمات (درصد)

توضیح: این شکل نشان می‌دهد که کشور چند درصد از صادرات خدمات تجاری مربوط به رایانه و خدمات مربوط به آن است. ماخذ: همان.

شکل ۱۳ درصد صادرات رایانه و خدمات مرتبط با آن را نسبت به کل صادرات خدمات کشور هندوستان نشان می‌دهد و اطلاعات مهمی را درباره سهم این بخش از خدمات در اقتصاد کشور ارائه می‌کند. همان طور که در نمودار قبلی دیدیم، صادرات خدمات هندوستان به طور کلی رشد بسیاری را طی دو دهه گذشته تجربه کرده است. حال با بررسی جزئیات این نمودار، می‌توان مشاهده کرد که صادرات رایانه و خدمات مرتبط به ویژه در سال‌های ۲۰۰۰ به بعد، سهم بسیار قابل توجهی از کل صادرات خدمات هندوستان را به خود اختصاص داده است. در ابتدای دهه ۱۹۹۰، این سهم نسبتاً پایین بود و نشان‌دهنده ناپایداری در این بخش بود. اما با افزایش توانمندی‌های فناوری اطلاعات و پیشرفت‌های این صنعت، به تدریج درصد صادرات رایانه و خدمات مرتبط به سمت ۵۰ درصد و حتی بالاتر حرکت کرد. اوج این روند در سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ مشاهده می‌شود که سهم این خدمات به بالای ۷۰ درصد رسید. این افزایش قابل توجه به دلیل تحولات سریع در صنعت فناوری اطلاعات، بهبود کیفیت خدمات و افزایش تقاضا در بازارهای جهانی است. در سال‌های ابتدایی ۲۰۲۰، به همان اندازه که کل صادرات خدمات تحت تأثیر پاندمی کرونا کاهش یافت، سهم خدمات رایانه‌ای به دلیل انعطاف‌پذیری و مهاجرت به کار از راه دور، نسبت به بخش‌های دیگر خدمات کمتر تحت تأثیر قرار گرفت و شغل‌های نوظهور بسیاری در این زمان در اقتصاد هند به وجود آمد. پس از این دوره، با توجه به اینکه روند صادرات خدمات بهبود یافته، سهم خدمات مرتبط با فناوری اطلاعات نیز از رشد قابل توجهی برخوردار شد و در حال حاضر این بخش به‌عنوان یکی از ارکان اصلی صادرات خدمات هندوستان شناخته می‌شود. در نهایت، این نمودار نه تنها نشان‌دهنده سهم کل خدمات رایانه‌ای در صادرات خدمات هند است، بلکه نمایانگر نقش و جایگاه کلیدی این بخش در توسعه اقتصادی کشور و توانمندی‌های هندوستان در عرصه بین‌المللی به حساب می‌آید. با توجه به روندهای مثبت، به نظر می‌رسد که صادرات خدمات رایانه‌ای و مرتبط به‌طور پیوسته در آینده نیز رشد خواهد داشت و این کشور را به یکی از قطب‌های اصلی تأمین‌کننده خدمات فناوری اطلاعات در جهان تبدیل خواهد کرد [۱۲].

به‌طور کلی هوش مصنوعی و اتوماسیون با تغییرهای قابل توجهی که در ساختار اشتغال هند ایجاد کرده‌اند، فرصت‌های متعددی برای رشد و تحول ارائه می‌دهند. اگرچه برخی مشاغل سنتی تحت تأثیر این تحولات قرار گرفته‌اند، اما مشاغل جدید و مهارت‌محور و نوظهور در بخش‌های مختلف اقتصاد ظهور کرده‌اند. سرمایه‌گذاری در آموزش و سیاست‌های حمایتی، نقش کلیدی در اطمینان از بهره‌مندی کامل هند از مزایای این فناوری‌ها ایفا می‌کند. توانایی نیروی کار هند در انطباق با این تغییرها تعیین‌کننده میزان موفقیت این کشور در بهره‌برداری از فرصت‌های آینده خواهد بود.

۳. چالش‌های دولت هند در مواجهه با مشاغل نوظهور

ظهور مشاغل نوظهور در هند، به‌عنوان بخشی از تحولات اقتصادی این کشور، تحت تأثیر پیشرفت‌های فناوری، تغییرهای جمعیتی و سیاست‌های دولتی، نقش مهمی در شکل‌دهی به بازار کار این کشور ایفا کرده است. این مشاغل که عمدتاً در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات، انرژی‌های تجدیدپذیر، بهداشت و درمان و تجارت الکترونیک متمرکز هستند، بیش از ۸۰ میلیون موقعیت شغلی جدید بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۳ ایجاد کرده‌اند. با این حال، این تحولات چالش‌هایی را نیز به همراه داشته است از جمله این موارد به هم ریختن تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور، چالش‌های مربوط به بیمه، بازنشستگی و استخدام و اخراج در مشاغل نوظهور و همچنین مهارت‌های مورد نیاز در بخش مشاغل نوظهور [۱۳] [۱۴] [۱۵] [۱۶] [۱۷] [۱۸].

۳-۱. ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور

دولت هند در سال‌های اخیر با چالش‌های متعددی در زمینه ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور مواجه بوده است. این تعادل نه تنها برای حفظ ثبات اقتصادی، بلکه برای تضمین اشتغال پایدار و رشد فراگیر ضروری است. هند به‌عنوان یکی از اقتصادهای بزرگ و در حال توسعه

جهان، دارای بخش‌های سنتی مانند کشاورزی، نساجی و صنایع دستی است که میلیون‌ها نفر به آنها وابسته‌اند. از سوی دیگر، مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات، استارت‌آپ‌ها و اقتصاد دیجیتال نیز به سرعت در حال رشد هستند.

۳-۲. بیمه و بازنشستگی در مشاغل نوظهور

با ظهور مشاغل نوظهور در هند، دولت این کشور با چالش‌های جدیدی در زمینه بیمه، بازنشستگی، هزینه‌های استخدام و اخراج مواجه شده است. این مشاغل که عمدتاً در بخش‌هایی مانند فناوری اطلاعات، استارت‌آپ‌ها، اقتصاد گیگ^۱ و کارهای پاروقت متمرکز هستند، نیازمند سیاست‌ها و قوانین جدیدی هستند تا از حقوق کارگران و کارمندان حمایت کنند. چالش دیگر، نبود قوانین جامع و یکپارچه برای حمایت از کارکنان مشاغل نوظهور است. در حال حاضر، قوانین کار و بیمه در هند بیشتر بر اساس مشاغل سنتی تنظیم شده‌اند و نیاز به بازنگری و تطبیق با نیازهای مشاغل نوظهور دارند.

۳-۳. هزینه‌های استخدام و اخراج در مشاغل نوظهور

استخدام در مشاغل نوظهور مانند هوش مصنوعی، علوم داده و مهندسی نرم‌افزار به دلیل نیاز به مهارت‌های تخصصی و پیشرفته، هزینه‌های بالاتری نسبت به مشاغل سنتی دارد. این هزینه‌ها شامل حقوق بالاتر، هزینه‌های آموزش و توسعه مهارت‌ها و همچنین جذب نیروهای ماهر از بازارهای رقابتی است. برای مثال، حقوق یک مهندس هوش مصنوعی در هند می‌تواند به ۱۵ تا ۲۰ میلیون روپیه در سال برسد، در حالی که حقوق مشاغل سنتی مانند کشاورزی یا تولید به مراتب کمتر است.

اخراج نیروی کار در مشاغل نوظهور نیز چالش‌های خاص خود را دارد. قوانین کار هند اگرچه در سال‌های اخیر اصلاح شده‌اند، اما هنوز محدودیت‌هایی در زمینه اخراج نیروی کار وجود دارد. برای مثال، بنگاه‌ها ملزم به پرداخت غرامت‌های سنگین و رعایت تشریفات قانونی هستند. این موضوع به ویژه در مشاغل نوظهور که نیاز به انعطاف‌پذیری بیشتری دارند، می‌تواند مشکل‌ساز باشد.

در مشاغل سنتی مانند کشاورزی و تولید، هزینه‌های استخدام و اخراج به مراتب کمتر است. نیروی کار در این بخش‌ها معمولاً نیازی به مهارت‌های تخصصی ندارد و حقوق پرداختی نیز پایین‌تر است. از سوی دیگر، اخراج نیروی کار در این بخش‌ها به دلیل قوانین حمایتی کمتر، آسان‌تر است. این تفاوت‌ها باعث می‌شود بنگاه‌ها در مشاغل نوظهور با چالش‌های مالی بیشتری مواجه شوند.

بنگاه‌های فعال در بخش‌های نوظهور معمولاً از سیاست‌های دولت استقبال می‌کنند، اما معتقدند که قوانین کار هنوز نیاز به اصلاحات بیشتری دارد. بسیاری از شرکت‌ها به دلیل هزینه‌های بالای استخدام و اخراج، ترجیح می‌دهند از قراردادهای موقت یا پروژه‌ای استفاده کنند. این رویکرد اگرچه انعطاف‌پذیری بیشتری ایجاد می‌کند، اما می‌تواند به کاهش تعهد نیروی کار و افزایش نرخ جابه‌جایی منجر شود.

استخدام نیروی کار در مشاغل نوظهور اگرچه هزینه‌بر است، اما فواید قابل توجهی نیز دارد. این مشاغل معمولاً سودآوری بالاتری دارند و می‌توانند به رشد سریع‌تر بنگاه‌ها کمک کنند. علاوه بر این، نیروی کار ماهر در این بخش‌ها می‌تواند به نوآوری و بهبود فرایندهای کسب و کار کمک کند. با این حال، بنگاه‌ها باید هزینه‌های آموزش و حفظ نیروی کار را نیز در نظر بگیرند.

اخراج نیروی کار در مشاغل نوظهور می‌تواند به کاهش هزینه‌های عملیاتی در کوتاه‌مدت کمک کند، اما در بلندمدت ممکن است به از دست دادن نیروی کار ماهر و کاهش بهره‌وری منجر شود. علاوه بر این، اخراج نیروی کار می‌تواند به شهرت بنگاه آسیب بزند و جذب نیروی کار جدید را دشوارتر کند. بنابراین، بنگاه‌ها باید بین کاهش هزینه‌ها و حفظ نیروی کار ماهر تعادل برقرار کنند.

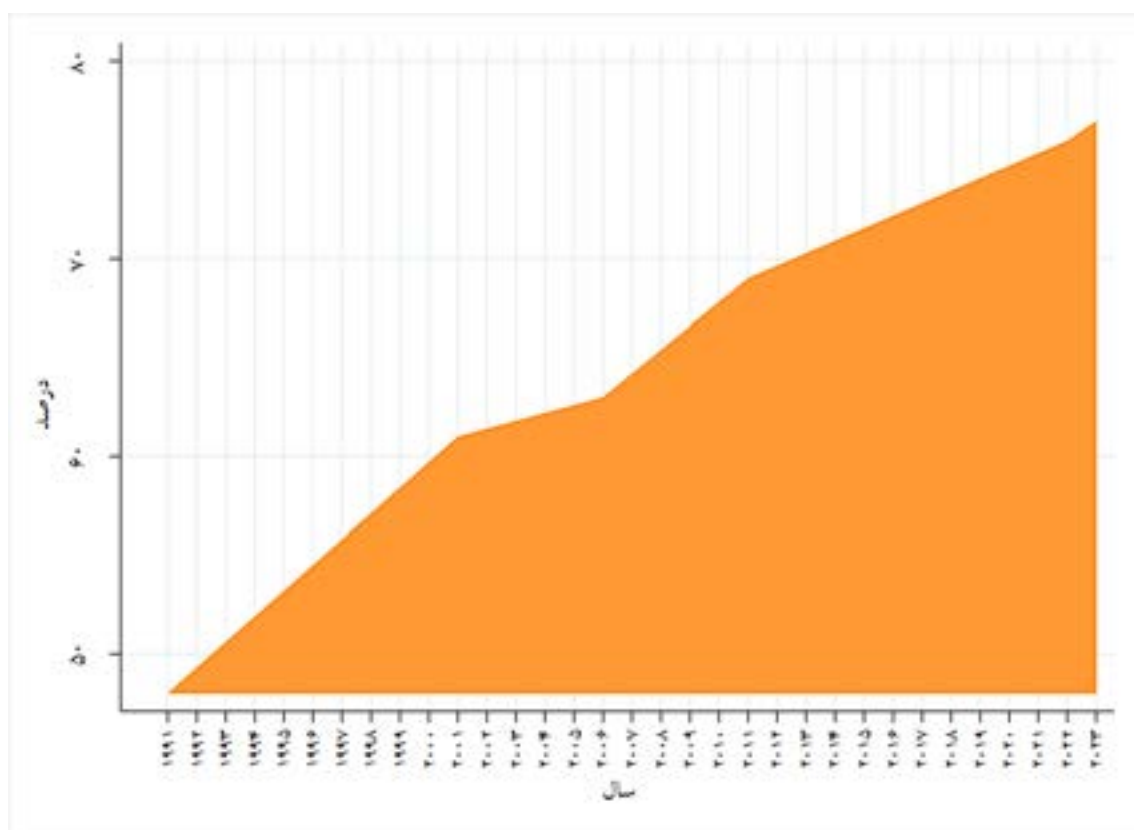
در مشاغل سنتی، هزینه‌های استخدام و اخراج پایین‌تر است، اما سودآوری نیز معمولاً کمتر است. در مقابل، مشاغل نوظهور اگرچه هزینه‌های بالاتری دارند، اما پتانسیل سودآوری بیشتری نیز ارائه می‌دهند. این تفاوت‌ها باعث می‌شود بنگاه‌ها در انتخاب بین مشاغل نوظهور و سنتی با چالش‌های استراتژیک مواجه شوند.

یکی از چالش‌های اصلی بنگاه‌ها در استخدام مشاغل نوظهور، کمبود نیروی کار ماهر است. بسیاری از شرکت‌ها مجبورند نیروی کار خود را از خارج از کشور جذب کنند یا دوره‌های آموزشی طولانی مدت برگزار کنند. این موضوع نه تنها هزینه‌ها را افزایش می‌دهد، بلکه زمان مورد نیاز برای پرورش نیروی کار را نیز طولانی‌تر می‌کند. دولت هند با همکاری بخش خصوصی، برنامه‌هایی برای آموزش و توسعه مهارت‌های نیروی کار در بخش‌های نوظهور اجرا کرده است. این برنامه‌ها اگرچه هزینه‌بر هستند، اما می‌توانند در بلندمدت به کاهش هزینه‌های استخدام و افزایش بهره‌وری کمک کنند. علاوه بر این، آموزش نیروی کار می‌تواند به کاهش نرخ جابجایی و افزایش تعهد کارکنان منجر شود. قوانین کار هند اگرچه در سال‌های اخیر اصلاح شده‌اند، اما هنوز نیاز به انعطاف‌پذیری بیشتری دارند. برای مثال، محدودیت‌های مربوط به اخراج نیروی کار می‌تواند به افزایش هزینه‌های عملیاتی بنگاه‌ها منجر شود. از سوی دیگر، قوانین حمایتی می‌توانند به حفظ نیروی کار ماهر کمک کنند. بنابراین، دولت باید بین حمایت از کارگران و انعطاف‌پذیری بنگاه‌ها تعادل برقرار کند [۱] [۸] [۱۳].

۳-۴. مهارت‌های لازم برای ورود به مشاغل نوظهور

با توجه به تغییرهای سریع در دنیای کار و ظهور فرصت‌های جدید نوظهور، کسب مجموعه‌ای از مهارت‌های متنوع و پیشرفته برای ورود به مشاغل نوظهور در هند ضروری است. دولت هند همواره تلاش‌هایی برای افزایش نرخ سواد و کسب مهارت‌های لازم برای ورود به بازار کار مخصوصاً مشاغل نوظهور را انجام داده است. شکل ۱۴ نرخ باسوادی بزرگسالان (بالای ۱۵ سال) هندوستان را نشان می‌دهد:

شکل ۱۴. نمودار نرخ باسوادی افراد بالای ۱۵ سال (درصد)

توضیح: این شکل نشان می‌دهد چند درصد از مردم هند باسواد هستند.
ماخذ: همان.

نمودار نرخ با سوادى افراد بزرگسال در هند نشان‌دهنده یک روند مثبت و رو به افزایش در این حوزه است. با شکل ۱۴، درصد افراد با سواد به‌طور مداوم از سال‌های گذشته افزایش یافته و اکنون به حدود ۸۰ درصد رسیده است. این افزایش نشان‌دهنده موفقیت‌های قابل توجه در برنامه‌های آموزشی و تلاش‌های دولت و نهادهای مختلف برای بهبود دسترسی به آموزش و توانمندسازی بزرگسالان است. همچنین، شیب ملایم نمودار در برخی سال‌ها ممکن است نشان‌دهنده چالش‌هایی باشد که در مسیر افزایش نرخ با سوادى وجود داشته، اما تداوم این روند مثبت حاکی از توجه به اهمیت آموزش و کاهش شکاف‌های آموزشی در جامعه هند است. با توجه به تغییرهای سریع در دنیای کار و ظهور فرصت‌های جدید نوظهور، کسب مجموعه‌ای از مهارت‌های متنوع و پیشرفته برای ورود به مشاغل نوظهور در هند ضروری است. این مهارت‌ها را می‌توان به دسته‌های فنی، تحلیلی، نرم‌افزاری، زبانی و تخصصی تقسیم کرد که هر کدام نقش مهمی در به دست آوردن این مشاغل نوظهور هند دارند. دولت باید برنامه لازم برای کسب این مهارت‌ها را در برنامه آموزشی خود تبیین کند [۱۶] [۱۵] [۱۴] [۱۳].

● **مهارت‌های فنی و فناوری:** فناوری به‌عنوان ستون اصلی بسیاری از مشاغل نوظهور در هند شناخته می‌شود. تسلط بر فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی (AI)، یادگیری ماشین (ML)، بلاک‌چین و اینترنت اشیا (IoT) به‌طور چشمگیری به افزایش فرصت‌های شغلی کمک می‌کند. همچنین، دانش در زمینه برنامه‌نویسی و توسعه نرم‌افزار با زبان‌هایی مانند پایتون^۱، جاوا^۲ و ++C مورد نیاز است. مهارت‌های مرتبط با تحلیل داده‌ها، مانند توانایی کار با ابزارهایی چون Power BI و Tableau، در کنار دانش امنیت سایبری، برای پیشگیری از تهدیدات دیجیتال، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند.

● **مهارت‌های تحلیلی و حل مسئله:** مشاغل نوظهور اغلب به توانایی‌های قوی در تفکر انتقادی و حل مسئله نیاز دارند. شناسایی مشکلات پیچیده، تجزیه و تحلیل آنها و ارائه راه‌حل‌های خلاقانه از جمله مهارت‌های اساسی برای کار در محیط‌های متغیر است. استدلال منطقی و تصمیم‌گیری مبتنی بر داده‌ها نیز به کارفرمایان اطمینان می‌دهد که کارمندان توانایی مدیریت چالش‌های پیچیده را دارند.

● **مهارت‌های نرم و ارتباطی:** در محیط‌های کاری پویا، ارتباط مؤثر و توانایی انتقال ایده‌ها، چه به‌صورت شفاهی و چه کتبی، ضروری است. کار تیمی و قابلیت همکاری در پروژه‌های چندبخشی نیز از مهارت‌هایی هستند که مورد توجه قرار می‌گیرند. علاوه بر این، داشتن مهارت‌های رهبری و انعطاف‌پذیری برای تطبیق با تغییرهای سریع فناوری و بازار کار بسیار ارزشمند است.

● **مهارت‌های مرتبط با کسب و کار:** درک عمیق از اصول کسب و کار، شامل بازاریابی، مدیریت مالی و استراتژی‌های توسعه، می‌تواند به افراد در موفقیت در مشاغل نوظهور کمک کند. داشتن روحیه کارآفرینی برای شناسایی فرصت‌ها و نوآوری در حل مشکلات، یک مزیت رقابتی به شمار می‌رود. همچنین، توانایی مدیریت پروژه و هدایت آن به سمت اهداف مشخص، از دیگر مهارت‌های کلیدی است.

● **مهارت‌های زبانی:** زبان انگلیسی به‌عنوان زبان اصلی کسب و کار بین‌المللی، مهارتی است که در بسیاری از صنایع هند مورد نیاز است. همچنین، تسلط به زبان‌های محلی، مانند هندی یا زبان‌های منطقه‌ای، می‌تواند در ارتباط با مشتریان و همکاری‌های محلی سودمند باشد.

● **مهارت‌های تخصصی در صنایع خاص:** مشاغل نوظهور اغلب به مهارت‌های تخصصی وابسته به صنعت نیاز دارند. به‌عنوان مثال، کار در حوزه بیوتکنولوژی مستلزم دانش پیشرفته در ژنتیک یا زیست‌شناسی است، در حالی که مشاغل مرتبط با انرژی‌های تجدیدپذیر نیازمند درک مفاهیمی مانند طراحی سیستم‌های انرژی خورشیدی هستند. مهارت‌های مرتبط با فناوری مالی^۳ نیز برای فعالیت در بخش‌های مالی و بانکی اهمیت دارد.

● **یادگیری مداوم و توسعه فردی:** با توجه به تغییرهای سریع فناوری و بازار کار، یادگیری مادام‌العمر و به‌روز بودن با آخرین تحولات از جمله الزامات کلیدی هستند. خودآگاهی و تلاش برای بهبود نقاط ضعف و توسعه مهارت‌های جدید، به افراد کمک می‌کند در بازار کار رقابتی باقی بمانند.

1. Python
2. Java
3. FinTech

● **شبکه‌سازی و تجربه عملی:** ارتباط با افراد متخصص و شرکت در رویدادهای حرفه‌ای می‌تواند فرصت‌های شغلی بیشتری ایجاد کند. همچنین، داشتن تجربه عملی از طریق کارآموزی یا پروژه‌های واقعی، آمادگی لازم برای ورود به بازار کار را افزایش می‌دهد. برای ورود به مشاغل نوظهور در هند، ترکیبی از مهارت‌های فنی، تحلیلی، نرم‌افزاری، زبانی و تخصصی ضروری است. دولت برای این مهارت‌ها باید برنامه‌ریزی مناسب آموزش را انجام دهد و خود را برای آینده آماده کند [۱۷] [۱۶] [۱۵].

۴. سیاست‌ها و اقدام‌های دولت هند برای رونق مشاغل نوظهور

هند به‌عنوان یکی از سریع‌ترین اقتصادهای در حال رشد جهان، در سال‌های اخیر شاهد تحولات چشمگیری در بازار کار خود بوده است. ظهور فناوری‌های جدید، دیجیتالی‌سازی و تغییرهای ساختاری در اقتصاد، به ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، امنیت سایبری، انرژی‌های تجدیدپذیر، فناوری مالی (فین‌تک) و اقتصاد گیگ^۱ منجر شده است. این مشاغل به‌دلیل ماهیت نوآورانه و نیاز به مهارت‌های تخصصی، از مشاغل سنتی متمایز هستند. دولت هند با درک اهمیت این تحولات، سیاست‌ها و برنامه‌هایی را برای حمایت از این مشاغل و تضمین امنیت شغلی و رفاه کارکنان در این بخش‌ها تدوین کرده است. در این بخش تلاش می‌شود تا اهم اقدام‌های کشور هند در این خصوص تبیین و ارائه شود.

۴-۱. سیاستگذاری برای ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور

برای ایجاد تعادل بین این دو بخش، دولت هند سیاست‌های متنوعی را اجرا کرده است که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود. همچنین، دولت با ایجاد مراکز تحقیق و توسعه و ارائه مشوق‌های مالیاتی به شرکت‌های فناوری محور، زمینه را برای نوآوری و توسعه فناوری‌های جدید فراهم کرده است. این اقدام‌ها نه تنها به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید کمک می‌کند، بلکه باعث می‌شود هند به‌عنوان یک قطب نوآوری در سطح جهانی مطرح شود.

دولت هند به خوبی دریافته است که توسعه زیرساخت‌ها نقش کلیدی در ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور دارد. برنامه‌هایی مانند BharatNet و Digital India با هدف گسترش دسترسی به اینترنت پرسرعت در مناطق روستایی و دورافتاده اجرا شده‌اند. این اقدام‌ها نه تنها به رشد اقتصاد دیجیتال کمک می‌کند، بلکه فرصت‌های جدیدی را برای مشاغل سنتی مانند کشاورزی و صنایع دستی فراهم می‌کند. به‌عنوان مثال، کشاورزان می‌توانند از طریق پلتفرم‌های دیجیتالی، محصولات خود را به بازارهای داخلی و بین‌المللی عرضه کنند. علاوه بر این، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فیزیکی مانند جاده‌ها، بنادر و شبکه‌های انرژی نیز به بهبود بهره‌وری در بخش‌های سنتی کمک کرده است [۱۷] و [۱۸]. دولت هند با اجرای برنامه‌هایی مانند Make in India و MUDRA Yojana تلاش کرده است تا از مشاغل سنتی حمایت کند. این برنامه‌ها با ارائه تسهیلات مالی و توسعه بازارهای داخلی و بین‌المللی، به رشد صنایع کوچک و متوسط (SMEs) و صنایع دستی کمک کرده‌اند. همچنین، دولت با اجرای سیاست‌های حمایتی مانند تضمین حداقل قیمت برای محصولات کشاورزی، سعی کرده است تا درآمد کشاورزان را افزایش دهد و آنها را در برابر نوسانات بازار محافظت کند.

دولت هند به خوبی دریافته است که ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور نیازمند همکاری با ذی‌نفعان مختلف است. این ذی‌نفعان شامل بخش خصوصی، جامعه مدنی و کارگران می‌شوند. به‌عنوان مثال، دولت با همکاری شرکت‌های فناوری، برنامه‌های آموزشی مشترکی را برای ارتقای مهارت‌های کارگران در بخش‌های سنتی اجرا کرده است. همچنین، سازمان‌های جامعه مدنی در اجرای برنامه‌های حمایتی برای گروه‌های محروم نقش مهمی ایفا کرده‌اند.

1. Gig Economy

دولت هند در سال‌های اخیر با اجرای برنامه‌های ویژه متعددی^۱ تلاش کرده است تا تعادل مناسبی بین مشاغل سنتی و نوظهور ایجاد کند. این برنامه‌ها نه تنها به رشد اقتصاد دیجیتال و فناوری محور کمک کرده‌اند، بلکه از مشاغل سنتی مانند کشاورزی، صنایع دستی و صنایع کوچک نیز حمایت کرده‌اند. در ادامه، هر یک از این برنامه‌ها به طور دقیق و مفصل بررسی می‌شوند.

برنامه Make in India که در سال ۲۰۱۴ توسط نخست‌وزیر نارندرا مودی راه‌اندازی شد، با هدف تبدیل هند به یک قطب جهانی برای تولید طراحی شده است. این برنامه با جذب سرمایه‌گذاری خارجی، کاهش موانع بوروکراتیک و ارائه مشوق‌های مالیاتی، به رشد صنایع سنتی و نوظهور کمک کرده است. از یک سو صنایع کوچک و متوسط (SMEs) و صنایع دستی مانند منسوجات و جواهرات از طریق این برنامه به بازارهای جهانی معرفی شده‌اند و از سوی دیگر، بخش‌های نوظهور مانند الکترونیک و خودروسازی نیز با جذب شرکت‌های فناوری محور و تولیدی، رشد چشمگیری داشته‌اند. این برنامه نه تنها به ایجاد اشتغال برای میلیون‌ها نفر کمک کرده است، بلکه نقش مهمی در تقویت بخش تولیدی هند ایفا کرده است.

برنامه Digital India که در سال ۲۰۱۵ راه‌اندازی شد، با هدف تبدیل هند به یک جامعه و اقتصاد دیجیتال طراحی شده است. این برنامه بر سه محور اصلی تمرکز دارد: گسترش زیرساخت‌های دیجیتال، ارائه خدمات دولتی به صورت آنلاین و افزایش سواد دیجیتال. از طریق این برنامه، دسترسی به اینترنت پر سرعت در مناطق روستایی و شهری گسترش یافته است و پلتفرم‌هایی مانند (e-NAM بازار ملی کشاورزی آنلاین)^۲ به کشاورزان و صنعتگران کمک کرده‌اند تا محصولات خود را به بازارهای داخلی و بین‌المللی عرضه کنند. همچنین، این برنامه به رشد استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های فناوری محور مانند Paytm و Flipkart کمک کرده است و نقش کلیدی در توسعه اقتصاد دیجیتال هند ایفا کرده است.

برنامه MUDRA Yojana که در سال ۲۰۱۵ راه‌اندازی شد، با هدف ارائه تسهیلات مالی به کسب و کارهای کوچک و خرد طراحی شده است. این برنامه از طریق بانک‌ها و مؤسسات مالی، وام‌های بدون وثیقه به مشاغل کوچک ارائه می‌دهد و به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید کمک کرده است. از یک سو صنایع دستی، کشاورزی و کسب و کارهای خانوادگی از طریق این برنامه توانسته‌اند فعالیت‌های خود را گسترش دهند و از سوی دیگر، استارت‌آپ‌ها و کسب و کارهای نوپا نیز با دسترسی به منابع مالی، ایده‌های خود را به مرحله اجرا رسانده‌اند. این برنامه نقش مهمی در حمایت از کسب و کارهای کوچک و خرد در هند ایفا کرده است [۱۸] و [۱۹].

برنامه BharatNet با هدف گسترش دسترسی به اینترنت پر سرعت در مناطق روستایی و دورافتاده راه‌اندازی شد و زیرساخت‌های لازم برای اتصال بیش از ۲۵۰,۰۰۰ روستا به اینترنت پر سرعت را فراهم کرده است. این برنامه به کشاورزان و صنعتگران روستایی کمک کرده است تا از طریق اینترنت به اطلاعات بازار دسترسی پیدا کنند و محصولات خود را به فروش برسانند. همچنین، این برنامه به رشد استارت‌آپ‌ها و کسب و کارهای دیجیتال در مناطق روستایی کمک کرده است و نقش مهمی در کاهش شکاف دیجیتال بین مناطق شهری و روستایی ایفا کرده است.

برنامه Startup India که در سال ۲۰۱۶ راه‌اندازی شد، با هدف حمایت از استارت‌آپ‌ها و کارآفرینی جوانان طراحی شده است. این برنامه با ارائه تسهیلات مالی، کاهش موانع بوروکراتیک و ایجاد اکوسیستم مناسب، به رشد استارت‌آپ‌ها کمک کرده است. برخی استارت‌آپ‌ها با استفاده از فناوری‌های جدید، به بهبود فرایندهای تولید در صنایع سنتی کمک کرده‌اند، در حالی که دیگران در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات، سلامت دیجیتال و آموزش آنلاین رشد چشمگیری داشته‌اند. این برنامه نقش کلیدی در ایجاد اکوسیستم نوآوری در هند ایفا کرده است و به رشد سریع استارت‌آپ‌ها در این کشور کمک کرده است.

برنامه Skill India Mission با هدف آموزش مهارت‌های متناسب با نیازهای بازار کار به میلیون‌ها جوان هندی طراحی شده است. این برنامه نه تنها بر مهارت‌های فنی، بلکه بر مهارت‌های نرم مانند حل مسئله، تفکر انتقادی و کار تیمی نیز تأکید دارد. این امر به نیروی کار کمک می‌کند تا هم در مشاغل سنتی و هم در مشاغل نوظهور موفق باشند. علاوه بر این، دولت با همکاری مؤسسات آموزشی و بخش خصوصی،

1. Make in India • Digital India • MUDRA Yojana • BharatNet • Startup India • Skill India Mission
2. National Agricultural Market Online

دوره‌های آموزشی متنوعی را برای به‌روزرسانی مهارت‌های کارگران در بخش‌های سنتی مانند کشاورزی و صنایع دستی ارائه می‌دهد. در مجموع، این برنامه‌ها نقش کلیدی در ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور در هند ایفا کرده‌اند. با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، آموزش مهارت‌ها، حمایت از کارآفرینی و ارائه تسهیلات مالی، این برنامه‌ها به رشد اقتصادی پایدار و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید کمک کرده‌اند. با این حال، چالش‌هایی مانند نابرابری منطقه‌ای و دسترسی نابرابر به منابع همچنان وجود دارد که نیازمند توجه بیشتر و اجرای سیاست‌های هدفمندتر است [۱۹] و [۲۰].

۲-۴. سیاست‌های تضمین امنیت شغلی، بیمه و بازنشستگی

دولت هند با توجه به ماهیت غیرسنتی مشاغل نوظهور، سیاست‌های جدیدی را برای ارائه بیمه و بازنشستگی به کارگران این بخش طراحی کرده است. یکی از مهم‌ترین برنامه‌ها در این زمینه، طرح بیمه سلامت همگانی است که هدف آن ارائه پوشش بیمه سلامت به میلیون‌ها نفر از جمله کارگران بخش‌های نوظهور است. این طرح به کارگرانی که در مشاغل غیررسمی یا پاره‌وقت مشغول هستند، امکان دسترسی به خدمات بهداشتی با کیفیت را می‌دهد. علاوه بر این، دولت برنامه‌هایی مانند طرح بیمه اجتماعی کارگران (Pradhan Mantri Shram Yogi Maandhan) را راه‌اندازی کرده است که به کارگران بخش‌های غیررسمی و خوداشتغال امکان پس‌انداز برای بازنشستگی را می‌دهد. این طرح با مشارکت کارگران و دولت، ماهیانه مبلغی را برای بازنشستگی آنها پس‌انداز می‌کند.

در مشاغل نوظهور، هزینه‌های استخدام و اخراج به دلیل ماهیت انعطاف‌پذیر این مشاغل، تغییرهای قابل توجهی داشته است. در بخش‌هایی مانند اقتصاد گیگ و استارت‌آپ‌ها، استخدام‌ها اغلب به صورت قراردادهای کوتاه‌مدت یا پروژه‌ای انجام می‌شود. این امر باعث شده است که هزینه‌های استخدام کاهش یابد، اما از سوی دیگر، امنیت شغلی کارگران نیز کاهش یافته است. دولت هند با اصلاح قوانین کار، تلاش کرده است تا تعادلی بین انعطاف‌پذیری کارفرمایان و امنیت شغلی کارگران ایجاد کند. به عنوان مثال، قانون جدید کار هند که در سال ۲۰۲۰ تصویب شد، امکان استخدام کارگران قراردادی را تسهیل کرده است، اما در عین حال، حداقل دستمزد و مزایای اجتماعی را برای آنها تضمین می‌کند. دولت هند با اجرای سیاست‌های متنوع، تلاش کرده است تا از حقوق کارگران در مشاغل نوظهور حمایت کند. یکی از مهم‌ترین این سیاست‌ها، قانون کد تأمین اجتماعی (Code on Social Security 2020) است که برای اولین بار کارگران بخش‌های غیررسمی و گیگ را تحت پوشش قرار می‌دهد. این قانون شامل مقرراتی برای بیمه سلامت، بازنشستگی و مزایای بیکاری است. همچنین، دولت با اجرای برنامه‌هایی مانند طرح بیمه تصادف حوادث کار (Pradhan Mantri Suraksha Bima Yojana) به کارگران بخش‌های نوظهور امکان دسترسی به بیمه حوادث کار را می‌دهد. این طرح با هزینه بسیار کم، پوشش بیمه‌ای را برای کارگران فراهم می‌کند.

با وجود تلاش‌های دولت، چالش‌های متعددی در زمینه بیمه و بازنشستگی کارگران مشاغل نوظهور وجود دارد. یکی از این چالش‌ها، نبود آگاهی کارگران از برنامه‌های حمایتی است. بسیاری از کارگران بخش‌های غیررسمی و گیگ از وجود این برنامه‌ها اطلاع ندارند و بنابراین از مزایای آنها بهره‌مند نمی‌شوند. دولت هند با اجرای کمپین‌های اطلاع‌رسانی و استفاده از پلتفرم‌های دیجیتال، تلاش کرده است تا این مشکل را برطرف کند. علاوه بر این، نبود یک چارچوب قانونی جامع برای مشاغل نوظهور نیز چالش دیگری است که نیازمند توجه بیشتر است. دولت باید با همکاری بخش خصوصی و جامعه مدنی، قوانین جدیدی را برای حمایت از کارگران این بخش‌ها تدوین کند [۱۲].

با توجه به ماهیت پویا و غیرسنتی مشاغل نوظهور، دولت هند و شرکت‌های بیمه، محصولات جدیدی را برای پوشش نیازهای این کارکنان طراحی کرده‌اند. کارکنان مشاغل نوظهور اغلب به صورت قراردادی یا پروژه‌ای فعالیت می‌کنند و از مزایای سنتی مانند بیمه‌های جامع و برنامه‌های بازنشستگی ثابت برخوردار نیستند. به همین دلیل، دولت و بخش خصوصی به دنبال ایجاد طرح‌های بیمه و بازنشستگی انعطاف‌پذیر هستند که به نیازهای این کارکنان سازگار باشد.

یکی از مهم‌ترین طرح‌های بیمه‌ای برای مشاغل نوظهور، طرح HDFC Life Click 2 Retire^۱ است که به کارکنان این امکان را می‌دهد تا با انعطاف‌پذیری بیشتر، برای دوران بازنشستگی خود برنامه‌ریزی کنند. این طرح با گزینه‌های پرداخت انعطاف‌پذیر و سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با بازار همراه است تا بازدهی بالاتری را برای کارکنان جوان فراهم کند. علاوه بر این، شرکت‌های بیمه مانند PNB MetLife نیز طرح‌هایی مانند Grand Assured Income Plan^۲ را ارائه می‌دهند که به کارکنان مشاغل نوظهور امکان پس‌انداز بلندمدت و دریافت درآمد ثابت پس از بازنشستگی را می‌دهد.

همچنین، با توجه به نیازهای خاص مشاغل نوظهور، شرکت‌های بیمه محصولات تخصصی مانند بیمه سایبری و بیمه سلامت دیجیتال را نیز ارائه می‌دهند. بیمه سایبری به کارکنان حوزه‌هایی مانند امنیت سایبری و فناوری اطلاعات این امکان را می‌دهد تا در برابر خطرات سایبری مانند سرقت داده‌ها و حملات اینترنتی محافظت شوند. بیمه سلامت دیجیتال نیز با ارائه خدمات پزشکی از راه دور و پوشش هزینه‌های درمانی، به نیازهای سلامت کارکنان مشاغل نوظهور پاسخ می‌دهد. همچنین دولت هند با اصلاح قوانین کار، امکان مشارکت کارکنان قراردادی در طرح‌های بازنشستگی دولتی را فراهم کرده است. این اصلاحات به کارکنان مشاغل نوظهور این امکان را می‌دهد تا با پرداخت سهم ماهیانه، از مزایای بازنشستگی دولتی بهره‌مند شوند. علاوه بر این، دولت با تشویق بخش خصوصی به ارائه طرح‌های بیمه و بازنشستگی انعطاف‌پذیر، به افزایش پوشش بیمه‌ای و بازنشستگی برای کارکنان مشاغل نوظهور کمک کرده است [۶][۲۲].

۳-۴. برنامه‌های آموزشی و مهارت‌افزایی

دولت هند با هدف تقویت نیروی کار در مشاغل نوظهور، برنامه‌های آموزشی متعددی را اجرا کرده است. یکی از مهم‌ترین این برنامه‌ها، پرادان مانی تر مهارت ویکاس یوجانا^۳ است که به جوانان مهارت‌های دیجیتال و فنی آموزش می‌دهد تا آنها را برای مشاغل نوظهور آماده کند. این برنامه شامل دوره‌های آموزشی در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، امنیت سایبری و فناوری اطلاعات است علاوه بر این، برنامه‌هایی مانند دیجیتال ایندیا و آتما نیر بهار بهارات نیز به توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و فناوری کمک کرده‌اند و زمینه را برای رشد مشاغل نوظهور فراهم کرده‌اند. برنامه Skill India Mission^۴ که در سال ۲۰۱۵ راه‌اندازی شد، با هدف آموزش مهارت‌های متناسب با نیازهای بازار کار به جوانان هندی طراحی شده است. این برنامه بر آموزش مهارت‌های فنی و نرم تأکید دارد و به جوانان کمک کرده است تا در بخش‌های مختلف مشغول به کار شوند. از یک سو، کارگران در بخش‌های سنتی مانند کشاورزی و صنایع دستی از طریق این برنامه مهارت‌های خود را به‌روز کرده‌اند و از سوی دیگر، جوانان با یادگیری مهارت‌های دیجیتال و فنی، توانسته‌اند در مشاغل نوظهور مانند برنامه‌نویسی و تحلیل داده مشغول به کار شوند. این برنامه نقش مهمی در افزایش اشتغال و بهبود مهارت‌های نیروی کار در هند ایفا کرده است.

دولت هند با هدف تقویت مشاغل نوظهور و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، برنامه‌های ملی و منطقه‌ای متعددی را اجرا کرده است. یکی از مهم‌ترین این برنامه‌ها، ابتکار «دیجیتال ایندیا»^۵ است که با هدف تبدیل هند به یک جامعه و اقتصاد دیجیتال، زیرساخت‌های فناوری اطلاعات را تقویت کرده و فرصت‌های شغلی جدیدی در حوزه‌های دیجیتال ایجاد کرده است. علاوه بر این، برنامه‌هایی مانند «آتما نیر بهار بهارات»^۶ و «پرادان مانی تر مهارت ویکاس یوجان»^۷ به آموزش مهارت‌های دیجیتال و فنی به جوانان می‌پردازند تا آنها را برای مشاغل نوظهور آماده کنند. دولت همچنین با همکاری بخش خصوصی، مراکز آموزشی و تحقیقاتی را برای پرورش نیروی کار ماهر در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، امنیت سایبری و انرژی‌های تجدیدپذیر تأسیس کرده است.

۱. یک طرح بازنشستگی مرتبط با واحد (Unit Linked Pension Plan) است که توسط شرکت بیمه‌ای HDFC Life در هند ارائه می‌شود. این طرح به افراد کمک می‌کند تا برای دوران بازنشستگی خود برنامه‌ریزی مالی کنند و از طریق سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی، بازدهی مرتبط با بازار را کسب کنند.

۲. پرادان مانی تر مهارت ویکاس یوجانا (Pradhan Mantri Kaushal Vikas Yojana - PMKVY) یک برنامه ملی آموزش مهارت‌های فنی و حرفه‌ای در هند است که توسط دولت مرکزی به رهبری نخست‌وزیر نارندرا مودی در سال ۲۰۱۵ راه‌اندازی شد. هدف اصلی این برنامه، آموزش مهارت‌های مرتبط با صنعت به جوانان هندی و افزایش قابلیت اشتغال آنهاست PMKVY. زیر نظر وزارت توسعه مهارت‌ها و کارآفرینی (MSDE) اجرا می‌شود و توسط سازمان ملی توسعه مهارت‌ها (NSDC) مدیریت می‌شود.

3. Digital India

4. Atmanirbhar Bharat

5. PMKVY

به عنوان مثال، مؤسسه ملی هوش مصنوعی (NIAI) ^۱ و مرکز ملی امنیت سایبری (NCSC) ^۲ به عنوان نهادهای پیشرو در این زمینه فعالیت می کنند. این مراکز نه تنها به توسعه مهارت های فنی کمک می کنند، بلکه با ارائه گواهینامه های معتبر، امکان اشتغال در مشاغل نوظهور را برای کارکنان فراهم می سازند.

۴-۴. اصلاحات قانون کار و قوانین استخدام

دولت هند با هدف تسهیل استخدام و اخراج در مشاغل نوظهور، چهار قانون کار جدید را معرفی کرده است:

- **قانون دستمزد:** (Code on Wages, 2019) این قانون حداقل دستمزد و شرایط پرداخت را برای کارکنان مشاغل نوظهور تعیین می کند.
- **قانون امنیت اجتماعی:** (Code on Social Security, 2020) این قانون مزایای اجتماعی مانند بیمه و بازنشستگی را برای کارکنان مشاغل نوظهور تضمین می کند.
- **قانون روابط صنعتی:** (Industrial Relations Code, 2020) این قانون به بنگاه ها اجازه می دهد تا با انعطاف پذیری بیشتری نیروی کار خود را مدیریت کنند.
- **قانون ایمنی، سلامت و شرایط کار:** (Occupational Safety, Health and Working Conditions Code, 2020) این قانون شرایط کار ایمن و سالم را برای کارکنان مشاغل نوظهور تعیین می کند.

۴-۵. حمایت از کار آفرینی و کسب و کارهای کوچک

دولت هند با اجرای برنامه هایی مانند پرادان مانیتر مودرا یوجانا (PMMY) ^۳، وام های بدون وثیقه تا سقف ۱۰ لاک روپیه به کسب و کارهای کوچک و متوسط ارائه می دهد. این برنامه به ویژه برای کارآفرینان در حوزه های نوظهور مانند فناوری اطلاعات و انرژی های تجدیدپذیر بسیار مفید بوده است. همچنین، برنامه هایی مانند استارت آپ ایندیو و ایندیو دیجیتال نیز به رشد کسب و کارهای نوپا در حوزه های نوظهور کمک کرده اند.

۴-۶. تسهیلات مالیاتی و مشوق های سرمایه گذاری

دولت هند با هدف جذب سرمایه گذاری در مشاغل نوظهور، مشوق های مالیاتی متعددی را ارائه کرده است. به عنوان مثال، مالیات بر کالاها و خدمات (GST) ^۴ با نرخ های کاهش یافته برای شرکت های فعال در حوزه های نوظهور اعمال می شود. همچنین، برنامه هایی مانند تولید-محور-مشوق (PLI) نیز به شرکت های فعال در حوزه های نوظهور کمک مالی می کنند تا تولید خود را افزایش دهند.

۴-۷. حمایت از کارکنان قراردادی و گیگ ورکرها

با توجه به ماهیت پروژه ای و قراردادی مشاغل نوظهور، دولت هند قوانین جدیدی را برای حمایت از کارکنان قراردادی و گیگ ورکرها تدوین کرده است. به عنوان مثال، قانون امنیت اجتماعی (Code on Social Security, 2020) مزایایی مانند بیمه سلامت و بازنشستگی را برای این کارکنان تضمین می کند. همچنین، دولت در حال تدوین قوانین جدیدی برای تعریف دقیق تر «کارگران پلتفرم» و «کارگران گیگ» است تا از حقوق آنها بهتر حمایت شود.

1. National Artificial Intelligence Institute

2. National Cyber Security Center

۳. پرادان مانیتر مودرا یوجانا (Pradhan Mantri Mudra Yojana - PMMY) یک برنامه دولتی در هند است که توسط دولت مرکزی به رهبری نخست وزیر نارندرا مودی در سال ۲۰۱۵ راه اندازی شد. هدف اصلی این برنامه ارائه وام های کوچک به کسب و کارهای خرد و کوچک (MSMEs) و کارآفرینان است تا بتوانند کسب و کار خود را، راه اندازی یا گسترش دهند. این برنامه از طریق بانک ها، مؤسسات مالی غیربانکی (NBFCs) و مؤسسات مالی خرد (MFIs) اجرا می شود.

4. Goods and Services Tax

۴-۸. توسعه زیرساخت‌های دیجیتال

دولت هند با اجرای برنامه‌هایی مانند دیجیتال ایندیا و شهرهای هوشمند، زیرساخت‌های دیجیتال را تقویت کرده است. این برنامه‌ها نه تنها به توسعه فناوری اطلاعات کمک کرده‌اند، بلکه زمینه را برای ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند امنیت سایبری و هوش مصنوعی فراهم کرده‌اند.

۴-۹. حمایت از تحقیقات و توسعه

دولت هند با هدف تقویت نوآوری در مشاغل نوظهور، بودجه‌های تحقیقاتی قابل توجهی را به دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی اختصاص داده است. به عنوان مثال، مؤسسه ملی هوش مصنوعی (NIAI) و مرکز ملی امنیت سایبری (NCSC) به عنوان نهادهای پیشرو در این زمینه فعالیت می‌کنند.

۴-۱۰. حمایت از زنان در مشاغل نوظهور

دولت هند با اجرای برنامه‌هایی مانند پرادان مانیتور کوشال و یکاس یوجانا^۱، به زنان مهارت‌های دیجیتال و فنی آموزش می‌دهد تا آنها را برای مشاغل نوظهور آماده کند. مثلاً برای پر کردن شکاف در مهارت، تمهیدات مختلفی برای زنان در برنامه‌های مهارتی در نظر گرفته شده است. برای مثال، ۳۰ درصد از کرسی‌های مؤسسات آموزش صنعتی (ITI) به زنان اختصاص دارد. همچنین چند مؤسسه انحصاری ملی آموزش مهارت برای زنان وجود دارد که تحت دو طرح آموزش ارائه می‌دهند: طرح آموزش صنعتگران (CTS) و طرح آموزش مربیان صنایع دستی (CITS). یازده مؤسسه از این دست راه‌اندازی شده و هشت مؤسسه دیگر نیز در دست ساخت هستند. برنامه کوشال و یکاس یوجانا که آموزش مهارت‌های کوتاه‌مدت ارائه می‌دهد توجه زیادی به جریان اصلی جنسیتی از مهارت‌ها دارد. نزدیک به ۵۰ درصد از نامزدهای تحت PMKVY زن هستند. PMKVY در مرحله سوم خود است و تا نوامبر ۲۰۲۱ به ۴,۸۳۰,۶۴۶ زن آموزش داده است. در سال ۲۰۲۱، دولت یک مطالعه ردیاب را برای بررسی نتایج استخدام زنان نامزدی که برنامه‌های آموزشی مهارت‌های کوتاه‌مدت را تحت PMKVY تکمیل کردند، سفارش داد. نتایج هنوز در زمان نوشتن این خلاصه منتشر نشده بود. همچنین، قوانینی مانند قانون مزایای زایمان (Maternity Benefit Act, 1961) نیز به زنان اجازه می‌دهد تا پس از مرخصی زایمان به کار خود بازگردند.

۴-۱۱. حمایت از کارکنان در دوران همه‌گیری کرونا

دولت هند با اجرای برنامه‌هایی مانند آتمانیر بهار روجگار یوجانا (ABRY)، به بنگاه‌ها کمک مالی کرد تا کارکنان خود را در دوران همه‌گیری کرونا حفظ کنند. این برنامه به‌ویژه برای مشاغل نوظهور که بیشتر تحت تأثیر همه‌گیری قرار گرفتند، بسیار مفید بود.

۴-۱۲. توسعه بخش انرژی‌های تجدیدپذیر

دولت هند با هدف کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی، برنامه‌هایی مانند مأموریت انرژی خورشیدی و مأموریت انرژی بادی را اجرا کرده است. این برنامه‌ها نه تنها به توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر کمک کرده‌اند، بلکه زمینه را برای ایجاد مشاغل نوظهور در این حوزه فراهم کرده‌اند. دولت هند با درک اهمیت مشاغل نوظهور در تحول اقتصادی، سیاست‌ها و قوانین جامعی را برای حمایت از این بخش تدوین و اجرا کرده است. این سیاست‌ها نه تنها به توسعه مهارت‌های دیجیتال و فنی کمک می‌کنند، بلکه با ارائه مشوق‌های مالی و حمایت از کارآفرینی، زمینه را برای

۱. (PMKVY)

رشد مشاغل نوظهور فراهم کرده‌اند. با این حال، چالش‌هایی مانند نبود آگاهی کافی و قوانین یکپارچه هنوز وجود دارد که نیازمند همکاری بیشتر بین دولت، بخش خصوصی و نهادهای بیمه‌ای است [۲۳] [۲] [۳] [۹] [۱۱] [۱۸].

۵. کشورهای موفق جنوب شرق آسیا در مشاغل نوظهور

جنوب شرق آسیا به‌عنوان یکی از پویاترین مناطق جهان، با ظهور فناوری‌های جدید و تحولات اقتصادی، شاهد رشد چشمگیر مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات، انرژی‌های تجدیدپذیر، فین تک و اقتصاد گیگ بوده است. دولت‌های این منطقه با تدوین و اجرای سیاست‌های نوآورانه، توانسته‌اند به‌طور مؤثر از این مشاغل حمایت کنند و به رشد اقتصادی پایدار دست یابند. در این گزارش، به بررسی ریزه‌کاری‌های سیاست‌ها و قوانین موفق دولت‌های جنوب شرق آسیا در زمینه مشاغل نوظهور می‌پردازیم [۸] [۱۷] [۱۸].

۵-۱. سنگاپور: توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و آموزش مهارت‌های نوین

سنگاپور به‌عنوان یکی از پیشگامان منطقه در زمینه مشاغل نوظهور، سیاست‌های جامعی را برای توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و آموزش مهارت‌های نوین اجرا کرده است. برنامه‌هایی مانند Smart Nation و Skills Future به شهروندان این امکان را می‌دهند تا مهارت‌های دیجیتال و فنی مورد نیاز برای مشاغل نوظهور را فراگیرند. این برنامه‌ها شامل دوره‌های آموزشی در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، امنیت سایبری و تحلیل داده‌هاست. علاوه بر این، دولت سنگاپور با ایجاد سندباکس‌های تنظیمی، به استارت‌آپ‌ها این امکان را می‌دهد تا محصولات خود را در محیطی کنترل شده آزمایش کنند بدون اینکه با موانع قانونی مواجه شوند. این رویکرد به شرکت‌های نوپا اجازه می‌دهد تا با ریسک کمتری به نوآوری بپردازند.

۵-۲. ویتنام: تشویق سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه صنعت فناوری

ویتنام با جذب سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه صنعت فناوری، به یکی از قطب‌های مشاغل نوظهور در منطقه تبدیل شده است. دولت این کشور با اجرای برنامه‌هایی مانند Project 06، زیرساخت‌های دیجیتال را تقویت کرده و دسترسی به خدمات دولتی را تسهیل کرده است. این برنامه به صرفه‌جویی سالانه ۳.۵ تریلیون ویت‌نام‌دونگ (حدود ۱۳۸ میلیون دلار) منجر شده است. همچنین، ویتنام با ایجاد مناطق اقتصادی ویژه، مشوق‌های مالیاتی و تسهیلات اداری را برای شرکت‌های فعال در حوزه‌های نوظهور فراهم کرده است. این اقدام‌ها باعث جذب شرکت‌های بزرگی مانند Intel و Samsung شده که به نوبه خود اشتغال‌زایی و انتقال فناوری را به همراه داشته است.

۵-۳. اندونزی: دیجیتالی‌سازی خدمات دولتی و حمایت از استارت‌آپ‌ها

اندونزی با اجرای برنامه‌هایی مانند INADigital، بیش از ۲۷۰۰۰ پلتفرم دولتی را به یک سیستم یکپارچه تبدیل کرده است. این اقدام نه تنها کارایی خدمات دولتی را افزایش داده، بلکه زمینه را برای ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند فین تک و سلامت دیجیتال فراهم کرده است. دولت اندونزی همچنین با ایجاد سندباکس‌های تنظیمی در حوزه فین تک، به استارت‌آپ‌ها اجازه می‌دهد تا محصولات خود را در محیطی امن آزمایش کنند. این رویکرد به شرکت‌هایی مانند ErudiFi کمک کرده تا با رعایت مقررات، به رشد پایدار دست یابند.

۵-۴. مالزی: توسعه اقتصاد دیجیتال و انرژی‌های تجدیدپذیر

مالزی با تمرکز بر توسعه اقتصاد دیجیتال و انرژی‌های تجدیدپذیر، به یکی از پیشگامان منطقه در زمینه مشاغل نوظهور تبدیل شده است. برنامه‌هایی مانند Digital Economy Blueprint و National Energy Transition Roadmap به تقویت مهارت‌های دیجیتال و ایجاد فرصت‌های شغلی در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، امنیت سایبری و انرژی‌های پاک کمک کرده‌اند. علاوه بر این، دولت مالزی با ایجاد مناطق ویژه اقتصادی، مشوق‌های مالیاتی و تسهیلات اداری را برای شرکت‌های فعال در حوزه‌های نوظهور فراهم کرده است. این اقدام‌ها باعث جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و ایجاد اشتغال در بخش‌های نوین شده است.

۵-۵. تایلند: تقویت گردشگری دیجیتال و اقتصاد گیگ

تایلند با تمرکز بر گردشگری دیجیتال و اقتصاد گیگ، به یکی از مقاصد برتر برای مشاغل نوظهور در منطقه تبدیل شده است. دولت این کشور با اجرای برنامه‌هایی مانند Thailand 4.0^۱، زیرساخت‌های دیجیتال را تقویت کرده و زمینه را برای ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات و گردشگری دیجیتال فراهم کرده است. همچنین، تایلند با ایجاد پلتفرم‌های دیجیتال برای کارگران گیگ، به آنها امکان دسترسی به مزایای اجتماعی مانند بیمه و بازنشستگی را داده است. این اقدام‌ها باعث افزایش امنیت شغلی و رفاه کارگران در اقتصاد گیگ شده است.

۵-۶. فیلیپین: توسعه صنعت BPO و فناوری مالی

فیلیپین با تمرکز بر صنعت BPO (برون‌سپاری فرایندهای کسب و کار)^۲ و فناوری مالی، به یکی از قطب‌های مشاغل نوظهور در منطقه تبدیل شده است. دولت این کشور با اجرای برنامه‌هایی مانند Digital Transformation Act^۳، زیرساخت‌های دیجیتال را تقویت کرده و زمینه را برای ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند فین‌تک و خدمات دیجیتال فراهم کرده است. علاوه بر این، فیلیپین با ایجاد مناطق ویژه اقتصادی، مشوق‌های مالیاتی و تسهیلات اداری را برای شرکت‌های فعال در حوزه‌های نوظهور فراهم کرده است. این اقدام‌ها باعث جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و ایجاد اشتغال در بخش‌های نوین شده است.

۵-۷. برونی: توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و فناوری‌های نوین

برونی با تمرکز بر توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و فناوری‌های نوین، به یکی از پیشگامان منطقه در زمینه مشاغل نوظهور تبدیل شده است. دولت این کشور با اجرای برنامه‌هایی مانند Brunei Vision 2035^۴، زیرساخت‌های دیجیتال را تقویت کرده و زمینه را برای ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند انرژی‌های پاک و فناوری اطلاعات فراهم کرده است. علاوه بر این، برونی با ایجاد مناطق ویژه اقتصادی، مشوق‌های مالیاتی و تسهیلات اداری را برای شرکت‌های فعال در حوزه‌های نوظهور فراهم کرده است. این اقدام‌ها باعث جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و ایجاد اشتغال در بخش‌های نوین شده است.

۱. Thailand 4.0 یک استراتژی بلندپروازانه ۲۰ ساله است که توسط دولت تایلند در سال ۲۰۱۶ راه‌اندازی شد. این برنامه با هدف تبدیل اقتصاد تایلند از یک اقتصاد مبتنی بر صنایع سنتی به یک اقتصاد پیشرفته و مبتنی بر فناوری‌های نوین طراحی شده است. Thailand 4.0 به دنبال ایجاد یک جامعه دیجیتالی، افزایش بهره‌وری اقتصادی و کاهش نابرابری‌های اجتماعی است.

2. Business Process Outsourcing

۳. برنامه Digital Transformation Act در فیلیپین یک ابتکار قانونی است که با هدف تسریع تحول دیجیتال در بخش‌های دولتی و خصوصی این کشور طراحی شده است. این برنامه بر بهبود خدمات عمومی، افزایش شفافیت و تقویت زیرساخت‌های دیجیتال تمرکز دارد تا فیلیپین را به یک اقتصاد دیجیتالی پیشرفته تبدیل کند.

۴. این برنامه با تمرکز بر سه هدف اصلی - آموزش، کیفیت زندگی و اقتصاد پایدار - به دنبال ایجاد یک جامعه دانش‌محور، بهبود استانداردهای زندگی و کاهش وابستگی به صنعت نفت و گاز است.

۵-۸. لائوس و کامبوج: توسعه زیرساخت‌ها و جذب سرمایه‌گذاری خارجی

لائوس و کامبوج با تمرکز بر توسعه زیرساخت‌ها و جذب سرمایه‌گذاری خارجی، به یکی از مقاصد برتر برای مشاغل نوظهور در منطقه تبدیل شده‌اند. دولت‌های این کشورها با اجرا و پیوستن برنامه‌هایی مانند ASEAN Economic Community، زیرساخت‌های دیجیتال را تقویت کرده و زمینه را برای ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات و انرژی‌های پاک فراهم کرده‌اند. علاوه بر این، لائوس و کامبوج با ایجاد مناطق ویژه اقتصادی، مشوق‌های مالیاتی و تسهیلات اداری را برای شرکت‌های فعال در حوزه‌های نوظهور فراهم کرده‌اند. این اقدام‌ها باعث جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و ایجاد اشتغال در بخش‌های نوین شده است.

دولت‌های جنوب شرق آسیا با تدوین و اجرای سیاست‌های نوآورانه، توانسته‌اند به‌طور مؤثر از مشاغل نوظهور حمایت کنند و به رشد اقتصادی پایدار دست یابند. این سیاست‌ها شامل توسعه زیرساخت‌های دیجیتال، آموزش مهارت‌های نوین، ایجاد سندباکس‌های تنظیمی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی است. با ادامه این روند، جنوب شرق آسیا به‌عنوان الگویی برای سایر کشورها در مدیریت تحولات شغلی و تضمین رفاه کارکنان در عصر دیجیتال مطرح خواهد شد.

۶. جمع‌بندی

ظهور مشاغل نوظهور در هند، به‌عنوان بخشی از تحولات اقتصادی این کشور، تحت تأثیر پیشرفت‌های فناوری، تغییرهای جمعیتی و سیاست‌های دولتی، نقش مهمی در شکل‌دهی به بازار کار این کشور ایفا کرده است. این مشاغل که عمدتاً در حوزه‌هایی مانند فناوری اطلاعات، انرژی‌های تجدیدپذیر، بهداشت و درمان و تجارت الکترونیک متمرکز هستند، بیش از ۸۰ میلیون موقعیت شغلی جدید بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۳ ایجاد کرده‌اند. بررسی روند تاریخی شکل‌گیری و توسعه مشاغل نوظهور در هند نشان می‌دهد که رشد بخش خدمات و فناوری اطلاعات، سیاست‌های حمایتی دولت، فراهم‌سازی زیرساخت‌ها در ایجاد فناوری و سرمایه‌گذاری در آموزش، سرمایه‌گذاری خارجی، واردات فناوری‌های نوین، گسترش تجارت الکترونیک، هوش مصنوعی و اتوماسیون و کسب‌وکارهای نوپا از مهم‌ترین عوامل در رشد و رونق مشاغل نوظهور بوده است.

بخش خدمات، به‌ویژه فناوری اطلاعات، ارتباطات، و خدمات مالی، از جمله حوزه‌هایی هستند که بیشترین تأثیر را از فناوری پذیرفته‌اند. فناوری باعث ایجاد مشاغل نوظهور در حوزه‌هایی مانند توسعه نرم‌افزار، تحلیل داده، امنیت سایبری، تجارت الکترونیک، انرژی‌های تجدیدپذیر، هوش مصنوعی و بیوتکنولوژی شده است.

سرمایه‌گذاری در آموزش فنی و مهارتی، نقش قابل توجهی در آماده‌سازی نیروی کار برای بهره‌برداری از فرصت‌های شغلی جدید داشته است. هند با واردات کالاهای سرمایه‌ای و فناوری‌های پیشرفته توانسته است بخش‌های تولیدی و خدماتی خود را نوسازی کند. این فناوری‌ها نه تنها بهره‌وری را افزایش داده‌اند، بلکه مشاغل مرتبط با نصب، راه‌اندازی و نگهداری تجهیزات پیشرفته ایجاد کرده‌اند. انتقال دانش فنی از طریق واردات، یکی از ابزارهای کلیدی برای تقویت اقتصاد هند و ایجاد مشاغل نوظهور بوده است. گسترش اینترنت پرسرعت و دسترسی ارزان به آن، فرصتی برای توسعه مشاغل مرتبط با تجارت الکترونیک فراهم کرده است.

دولت هند با توسعه زیرساخت‌های کلیدی مانند حمل‌ونقل، انرژی و ارتباطات، مسیر رشد اقتصادی و ایجاد مشاغل جدید را هموار کرده است. پروژه‌های عظیم ساخت جاده‌ها، توسعه بنادر و خطوط ریلی، نه تنها تجارت و حمل‌ونقل کالاها را تسهیل کرده، بلکه به شکل مستقیم

1. Data Analysis

2. Cybersecurity

3. E-commerce

و غیرمستقیم فرصت‌های شغلی فراوانی در بخش‌های ساخت‌وساز، مدیریت پروژه و خدمات پشتیبانی ایجاد کرده است. اصلاحات تجاری دولت هند شامل کاهش موانع تعرفه‌ای و تسهیل واردات کالاهای سرمایه‌ای، فرصت ورود فناوری‌های پیشرفته و ارتقای صنایع داخلی را فراهم کرده است. سیاست‌های دولتی در حمایت از کارآفرینی شامل تسهیل قوانین ثبت شرکت، کاهش بوروکراسی و ارائه تسهیلات مالی به کسب و کارهای نوپا بوده است و ورود سرمایه‌های خارجی موجب افزایش ظرفیت اقتصادی هند شده است. سرمایه‌گذاری خارجی از طریق ورود سرمایه، انتقال فناوری، ایجاد رقابت، و توسعه صادرات، به تحولات گسترده‌ای در اقتصاد هند منجر شده‌اند. کسب و کار نوپا با تمرکز بر فعالیت در حوزه‌های کمتر توسعه یافته یا جدید، توانسته‌اند فرصت‌های شغلی تازه‌ای ایجاد کنند. هوش مصنوعی و اتوماسیون با تغییرهای قابل توجهی که در ساختار اشتغال هند ایجاد کرده‌اند، فرصت‌های متعددی برای رشد و تحول ایجاد کرده است. ظهور مشاغل نوظهور در هند، به‌عنوان بخشی از تحولات اقتصادی این کشور، تحت تأثیر پیشرفت‌های فناوری، تغییرهای جمعیتی و سیاست‌های دولتی، نقش مهمی در شکل‌دهی به بازار کار این کشور ایفا کرده است. باین حال، این تحولات چالش‌هایی را نیز به همراه داشته است از جمله چالش‌هایی نظیر به هم ریختن تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور، چالش‌های مربوط به بیمه، بازنشستگی و استخدام و اخراج در مشاغل نوظهور و همچنین مهارت‌های مورد نیاز در بخش مشاغل نوظهور (مهارت‌های فنی، تحلیلی، نرم‌افزاری، زبانی و تخصصی) اشاره داشت. دولت هند با درک اهمیت این تحولات، سیاست‌ها و برنامه‌هایی را برای حمایت از این مشاغل و رفع چالش‌های مذکور انجام داده است از جمله این موارد سیاست‌گذاری برای ایجاد تعادل بین مشاغل سنتی و نوظهور که در این راستا برنامه‌ها و اقدام‌هایی در جهت اعطای تسهیلات مالی برای توسعه و حمایت از مشاغل سنتی و کسب و کارهای کوچک و خرد، برنامه‌های آموزشی مشترک با بخش خصوصی برای ارتقای مهارت‌های کارگران در بخش‌های سنتی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، کاهش موانع بوروکراتیک و ارائه مشوق‌های مالیاتی، گسترش زیرساخت‌های دیجیتال، ارائه خدمات دولتی به صورت آنلاین و افزایش سواد دیجیتال و گسترش دسترسی به اینترنت پرسرعت در مناطق روستایی و دورافتاده، آموزش مهارت‌های متناسب با نیازهای بازار کار، حمایت از استارت‌آپ‌ها و کارآفرینی جوانان و آموزش مهارت‌های متناسب با نیازهای بازار کار، انجام داده است. دولت هند سیاست‌های جدیدی را برای ارائه بیمه و بازنشستگی برای کارگران مشاغل نوظهور طراحی کرده است. از جمله طرح بیمه سلامت همگانی، طرح بیمه اجتماعی کارگران. دولت هند با اصلاح قوانین کار، تعریف قانون کد تأمین اجتماعی و طرح بیمه تصادف حوادث کار تلاش کرده است تا تعادلی بین انعطاف‌پذیری کارفرمایان و امنیت شغلی کارگران مشاغل نوظهور ایجاد کند. طرح **Retire ۲ HDFC Life Click** و طرح بیمه سایبری و بیمه سلامت دیجیتال به کارکنان این امکان را می‌دهد تا با انعطاف‌پذیری بیشتر، برای دوران بازنشستگی خود برنامه‌ریزی کنند. دولت هند برای تضمین امنیت و درآمد شغلی در مشاغل نوظهور چهار قانون کار جدید (قانون دستمزد، قانون امنیت اجتماعی، قانون روابط صنعتی و قانون ایمنی، سلامت و شرایط کار) را معرفی کرده است.

همچنین دولت هند هدف تقویت نیروی کار در مشاغل نوظهور، برنامه‌های متعددی را اجرا کرده است از جمله این موارد برنامه‌هایی در جهت توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و فناوری، آموزش مهارت‌های دیجیتال و فنی به جوانان، آموزش مهارت‌های متناسب با نیازهای بازار کار. ابتکار «دیجیتال ایندی» با هدف تبدیل هند به یک جامعه و اقتصاد دیجیتال، زیرساخت‌های فناوری اطلاعات را تقویت کرده و فرصت‌های شغلی جدیدی در حوزه‌های دیجیتال ایجاد کرده است. دولت همچنین با همکاری بخش خصوصی، مراکز آموزشی و تحقیقاتی را برای پرورش نیروی کار ماهر در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، امنیت سایبری و انرژی‌های تجدیدپذیر تأسیس کرده است. **در کنار این موارد حمایت از زنان در مشاغل نوظهور از جمله اقدام‌های دیگر دولت هند است که در این خصوص می‌توان به برنامه‌های آموزشی برای مهارت‌های دیجیتال و فنی به زنان برای پر کردن شکاف در مهارت، طرح آموزش صنعتگران، طرح آموزش مربیان صنایع دستی و قانون مزایای زایمان اشاره کرد.** در نهایت، می‌توان گفت که هند با اتخاذ رویکردی چندجانبه و اجرای سیاست‌های متنوع، گام‌های مهمی در جهت ایجاد تعادل بین مشاغل

سنتی و نوظهور برداشته است. باین حال، برای دستیابی به رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، نیاز به توجه بیشتر به چالش‌هایی مانند نابرابری منطقه‌ای، شکاف مهارتی و امنیت شغلی کارگران وجود دارد. با ادامه این روند و اجرای سیاست‌های هدفمندتر، هند می‌تواند به یکی از پیشروان اقتصاد جهانی تبدیل شود و فرصت‌های شغلی جدیدی را برای میلیون‌ها نفر فراهم کند. باین حال با توجه به تجربه‌های موفق کشور هند در زمینه مشاغل نوظهور، ایران می‌تواند از این الگوها برای توسعه اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید استفاده کند از جمله این موارد:

● **توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و دسترسی به فناوری:** سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های دیجیتال، از جمله اینترنت پرسرعت، مراکز داده و پلتفرم‌های دیجیتال برای خدمات دولتی و خصوصی، ایجاد شبکه‌های اینترنت پرسرعت در مناطق محروم و روستایی، توسعه پلتفرم‌های دیجیتال برای خدمات دولتی (مانند ثبت‌نام، پرداخت‌ها و آموزش) و ایجاد مراکز داده امن و مطمئن برای حمایت از کسب‌وکارهای نوظهور.

● **آموزش مهارت‌های دیجیتال و فنی به نیروی کار:** طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی برای مهارت‌های مورد نیاز مشاغل نوظهور، مانند هوش مصنوعی، امنیت سایبری، تحلیل داده‌ها و انرژی‌های تجدیدپذیر، برگزاری دوره‌های آموزشی رایگان یا کم‌هزینه در حوزه‌های نوظهور، همکاری با دانشگاه‌ها، مراکز فنی و حرفه‌ای و بخش خصوصی برای طراحی دوره‌های کاربردی، ارائه گواهینامه‌های معتبر بین‌المللی برای افزایش اشتغال‌پذیری نیروی کار.

● **حمایت از استارت‌آپ‌ها و کارآفرینی:** ایجاد محیطی مناسب برای رشد استارت‌آپ‌ها، از طریق کاهش بوروکراسی، ارائه مشوق‌های مالیاتی و تأمین مالی، ایجاد سندباکس‌های تنظیمی برای آزمایش ایده‌های نوآورانه بدون موانع قانونی، اعطای وام‌های کم‌بهره و تسهیلات مالی به استارت‌آپ‌های فعال در حوزه‌های نوظهور و ایجاد مراکز شتاب‌دهنده و پارک‌های فناوری در شهرهای بزرگ و مناطق محروم.

● **تسهیلات مالیاتی و جذب سرمایه‌گذاری:** ارائه مشوق‌های مالیاتی برای شرکت‌های فعال در حوزه‌های نوظهور، تسهیل فرایندهای ثبت شرکت و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و ایجاد مناطق ویژه اقتصادی با مزایای مالیاتی و اداری.

● **حمایت از کارکنان قراردادی و گیگ‌ورکرها:** تدوین و اصلاح قوانین کار، بیمه و بازنشستگی برای حمایت از حقوق کارکنان قراردادی و گیگ‌ورکرها.

● **استفاده از مشارکت بخش:** استفاده از بخش خصوصی در ارتقا آموزش و افزایش سرمایه‌گذاری خصوصی.

۷. منابع و مآخذ

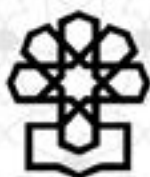
- [1] M. A. P.-I. Above federsl bank, "EP Journal on Digital Signal Processing," p. 48, January - April 2024.
- [2] M. S. Ahluwalia, "Economic Reforms in India Since 1991: Has Gradualism Worked?," p. 22.
- [3] S. C. Anne O. Krueger, "The Indian Economy in Global Context," Working Paper, p. 48, 2001.
- [4] S. S. M. U. o. C. I. Assistant Professor, "Emerging Trend of E-Commerce in India: Some Crucial Issues, Prospects and Challenges," p. 20, 2011.
- [5] N. Bajpai, "A Decade of Economic Reforms in India: the Unfinished Agenda," p. 35.
- [6] S. S. Bala Subrahmanya Mungila Hillemane, "Growth and Structural Change in the Indian Economy An Analysis of Pattern, Determinants, and Outcomes," 2020.
- [7] S. Chaudhuri, "Economic Reforms and Industrial Structure in India."

- [8] H. S. K. Das, “Technological Disruptions and the Indian IT Industry: Employment Concerns and Beyond,” p. 42, 2018.
- [9] B. P. U. Devashish Mitra†, “Indian manufacturing: a slow sector in rapidly growth economy,” p. 47.
- [10] L. B. a. A. Dubey, “Emerging Employment Patterns of 21st Century India,” p. 48, 2011.
- [11] A. A. Erumban, D. K. Das, S. Aggarwal and P. C. Das, “Structural change and economic growth in India,” University of Groningen, p. 18, 20119.
- [12] A. G. a. S. Fan, the dragon and the elaphant, 2007.
- [13] M. A. A. S. Ghosh, “staructural change in Indian economy,” p. 48, 2015.
- [14] B. Goldar, “Globalisation, Growth and Employment in the Organised Sector of the Indian Economy,” p. 48, 2014.
- [15] T. A. S. Hillol Bala, “impacts of information and communication thechnology implementation on employmees, jobd in service organization in indea a multimethod longitudinal,” p. 54, 2010.
- [16] A. Panagariya, “IMF working paper: India in the 1980s and 1990s: A Triumph of Reforms,” p. 38.
- [17] T. D. C. Jaydip Sen, “Understanding the sectors of Indian economy for portfolio choice,” 2018.
- [18] M. Pavlova, “Emerging environmental industries: impact onrequired skills and TVET systems,” p. 16, 2016.

گزیده سیاستی

توصیه‌های سیاستی تجربه هند برای توسعه مشاغل نوظهور در ایران، تقویت زیرساخت‌ها، ارتقای آموزش، حمایت از استارت‌آپ‌ها، تخفیف مالیاتی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی است

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ | صندوق پستی: ۵۸۵۵ ۱۵۸۷۵ | پست الکترونیک: mrc@maileslami.ir

وبسایت: rc.majlis.ir